

Y b
2924

QW

I
C

Q. VI, 18.

I. N. T.

I, 9

Y b
2924

DISCURSUM JURIDICUM

Magnifici ac Amplissimi J Consultorum Ordinis
AUTORITATE,

Sub

PRÆSIDIO

DN. GEORGII ADAMI

Struben / Hereditarii in Uhlstet / Jcti & Antecessoris hujus Salanæ Celeberrimi, Consiliarii Saxo-nici, Curiaë Provincialis & Scabinatus Assessoris Eminen-tissimi, Facultatis Juridicæ SENIORIS longè Meritissimi,

De

Contractu quodam Innominato,

Qui

CONCESSIO

SALINARUM

HALLENSIUM

dicitur,

publicè habebit

CHRISTIANUS HEINRICUS Ellenberger /

HALL. SAX.

ad diem Julii, Horâ locoq; consueto.

Literis JOHANNIS NISII, cl^o l^oc LXV.

43

DEO AUCTORE

Nostras gubernante actiones, ita nostros animos ad ejus Omnipotentis erigimus adiutorium, ut neq; nostro confidamus ingenio, sed omnem spem ad solam referamus summæ providentiam Trinitatis &c. *l. 1. d. V. §. Enucl.* Sicuti enim in foro causas dicentib. nefas videtur esse, nullâ præfatione factâ Judici rem exponere (uti loquitur Gajus *in l. 1. d. O. §.* Ita non malè me facturum existimo, si in invocatione **N. Divini** præmissâ, ipsam materiam explicem. Iis verbis aggredimur Dissertationem nostram, quibus Imperator Augustissimus leges temporibus Romuleis latas, & ab Urbe condita introductas, emendans *d. l. 1. §. 1. d. V. §. E.* & novæ prælectionis Codicem congerens, usus est *d. l. §. 2.* Aggredimur dico, in plurali non jactantiam atque ambitionem intendentes, sed aggredimur dico, quod nihil ex proprio ausu vel cerebello, deficiente Superiorum consensu, proferre tentem. Imperiti quidem quidam legulei atq; olivarum lectores Pomponium culpârunt, quoniam de suâ persona *in l. Necessarium 2. pr. de O. §.* in plurali locutus, tanquàm ambitiosum, sed magis decoris atque modestiæ notam esse pulchrè demonstrat Besold *Thesaur. Pract. voc. von Gottes Gnaden. Sichm. spec. J. R. cap. 2. n. 4.* Nucl. I. p. 9. minusque obstat, quod hic titulus solis iis, qui superiorem non cognoscunt, competit, ut vult Bodin. *d. Rep. l. 1. c. fin.* add. Besold. *thes. voc. von Gottes Gnaden.* qui titulus jure etiam translatus ad Germaniæ Principes, quâ de re Matth. Steph. *d. Jurisd. l. 2. p. 2. c. 7. n. 40.* Dn. Carpzov. *prax. crim. p. 1. quest. 41. n. 25.* Originem ac rationem cape ex Valent. Winther Parth. *litig. l. 1. c. 6. n. 14.*

quem citat Dn. D. And. Alb. Freyberg Disp. inaug. de Jurisd. Turb. c.1. num. 2. Hæc obiter, ne illotis quasi manibus tractemus materiam d. l. 1. d. O. 7. Rem autem in præfenti non minimam aggredimur exposituri, naturam contractuum Innominatorum, & præprimis juris inde fluentis Salinarum, quam in nulla Corporis Juris parte (*sicut appellatur à Justiniano in l. unica. C. de rei ux. act.*) declaratam, neq; ab ullo Doct. specialiter & perfectè traditam, neque ante nos, ut opinamur, vix ex ullâ Cathedrâ hæctenus ventilatam novimus. Fatemur equidem parvitatem nostram, & huic labori impares humeros, quia tamen in magnis voluisse sufficit, & insuper haud dubitemus, quæ noscunque tandem tempestas exceptura sit, de benigno Lectoris Judicio, vela omninò facienda sunt, quod ut ordine & decenter fiat, neque intactum aliquid relinquatur, de Cessione & Concessione prius dicimus illam loco traditionis, quâ Dominium rerum incorporalium, in accipientem præcedente habili causa transfertur. *J. Ulpian. tit. 19. de dom. & acquis. rer. §. 8.* Cùm autem Jus Salis coquendi sit aliquod incorporale, & non satis expeditum, an sec. Treutl. vol. 2. Disp. 20. tb. 1. l. L. rerum incorporalium propriè dominium sit *per l. 3. si usufruct. petal. l. 15. §. 8. quod vi aut clam. l. 2. si serv. vind. l. 12. de usufruct. ear. rer. l. 15. d. aur. arg. legal.* ut ipse fatetur Bachov. *ad d. Aut. d. loc.* qui postea multis & efficacioribus adversantium argumenta & rationes rejicit. dissent. D. Lang. insign. Jur. quæst. *theorem. 5.* Non autem dicta Bachovii extendimus ita, ut ipsi concedamus rationem tertiam, in quâ rejicere videtur distinctionem dominii in directum & utile, licet *ad l. 16. §. 2. de pignor. act. §. 2. F. 8.* respondeat, tamen eæ responsiones, in ejus castra ut descendamus, non faciunt. Superest adhuc *l. 1. si ager veſtig. & d. l. 16. si rectè explic. ex l. 74. l. 75. de R. V.* quæ satis firma consistit, *l. 1. §. 1. de superfic.* Porrò eodem loco dicit Bachovius, se nunquàm vidisse in Jure actionem confessoriam, quæ pro rebus incorporalibus detur, utilem appellari, sed miror, quod ipse non viderit *l. 10. si serv. vind.* ubi expressè dicitur confessoria utilis actio. *l. 16. de servit.* Posito verò rerum incorporalium propriè dominium esse, facile probandum erit

erit, cessione transferri Dominium. *Ulpian. Inst. tit. 19. de dom. & acquis. rer. l. 33. §. 3. de usurp.* Bald. *in c. 1. per quos fiat invest.* Ubi ad majorem hujus materiae intelligentiam, notandum in traditione, (de hoc enim acquirendi modo solum loquimur) ne in illud, in quod incidit Treutlerus, vir alias rerum peritia & judicii alacritate nobilis, incidamus, ubi in *Disp. 20, vol. 2. thes. 2. lit. A.* illud quod speciale traditioni, singulis acquirendi modis accommodat, quâ de causa & culpatur à Bachovio *in d. l. 1. distinguendum esse modum ab acquirendi causis d. Aut. d. l.* Sicut autem titulus in rebus corporalibus sine traditione vera vel ficta, verum translationis dominii effectum non parit, *per l. 23. de acqu. poss. l. 1. §. 1. d. tit. l. 2. C. de pact. l. 9. §. 5. d. acquir. rer. dom. l. 11. §. 6. de pignorat. act.* Sed tantum de quaerendo dominio per titulum occasio præbetur Vultej. *Jurispr. Rom. l. 1. c. 70. n. 35.* Ita modus sine titulo habili nullus, *l. 31. de acquir. rer. dom. l. 1. §. fin. ibid. §. 40. 41. de R. Div.* De titulo qui plura desiderat, videat. *Hænon. Disp. Jurid. 6. Dn. Lic. Durfeld. Disp. inaug. de Titulo. de modis acquirendi tot. tit. ff. de acquirend. rer. dom. & C. per quas personas nobis acquir. & Inst. d. R. Div. ibiq. Dd.*

Et hac ratione eodem modo Cessionem, quo veram traditionem, verum vel quasi titulum desiderare putamus, non obstat *l. 10. verb. d. Jure si serv. vind. l. fin. d. aq. & aqua pluv. l. 2. C. de servit. & aq.* qui textus loquuntur de titulo speciali, quem possessor rei incorporalis edere cogi non potest, ita ut dicere debeat, an ex legato, vendito, vel alio modo possideat, sed sufficit, si modo non vi, non clam, non precario possideat, *l. 1. pr. d. aq. quotid. d. l. 1. §. 10.* sicut etiam *d. l. 10.* aliter intelligere absurdum esset, sed sufficit patientia, si diuturnus usus & longa quasi possessio juxta ipsissima *d. l.* verba, quam confirmant & explicant *l. ult. de servit. l. 16. l. 19. & l. 10. de usufruct. accresc. l. 2. C. eod. l. 1. §. 2. ff. de serv. P. R. l. 10. de servit. & per patientiam loco tituli, non obstat l. 8. v. pro tradito de pecul. l. 9. eod. l. C. ad SC. Vellejan. præscribuntur, si justo tempore servitutum quasi vivimus per obst. l. 2. C. de servit. & aq. l. 3. §. 4. de aq. quotid. & estiva. Magnif. Dn. Præses Exc. 13. tb. 38.* per patientiam enim sola

inducitur possessio l. 6. §. 1. si servit. vid. si quis scientis re utitur, scientia habetur pro patientia l. 45. pr. ad L. Aquil. l. 2. de noxal. act. l. 4. C. eod. Pati autem videtur, qui non inhibet usum, cum inhibere potest arg. l. 3. de noxal. act. d. l. 45. ad L. Aquil. l. 5. §. 10. de his que effud. vel dejec. l. 1. §. 3. de Tribut. act.

Modus autem est quasi traditio, quæ in Juribus Cessio seu Concessio dici solet, quia veram traditionem non recipiunt l. serv. 43. de acquir. rer. dom. Indeque utendi Concessio, quod traditione valet, l. ult. de servit. ut pulchrè loquitur Hottom. quest. illustri 12. Ad oculum itaque patet rei incorporalis seu Juris per patientiam loco Tituli & utendi concessionem loco modi, seu quasi traditionis Dominium tam Directum quam Utile in accipientem justo modo transferri posse, ita etiam, ut vix ac ne vix unum sine altero effectum sortiri possit l. 15. §. 2. de precar. Magnif. Dn. Præs. Exerc. 19. tb. 4. & Ex. 13. tb. 35. Licet quandoque ita commodè distingui non possint & simul sint, & ipsis acquirendi modis causa annexa sit ac implicata. Id, quod de veris acquirendi modis dicit Bachovius ad Treutler. Disp. 20. vol. 2. tb. 2. l. A. de mutuo Magnif. Dn. Præs. Exerc. 16. tb. 8. & pignore, ubi contractus est innexa causa seu titulus traditio vel per quem contractus transfert Jus in re, id quod Jus nil nisi res incorporalis, Dn. Præs. Ex. 19. tb. 47. Nec requirit titulum concessio, nisi accipiatur pro modo acquirendi domini, modus autem quomodo perficiatur, vide Bachov. ad Treutl. Disp. 14. tb. 2. lit. G. Dn. Præs. Exerc. 13. tb. 35. & 36. Concessionem quod attinet, accipitur quidem quandoque ita, ut dominium transferatur l. 3. pr. de acquir. rer. dom. l. 33. §. 1. d. leg. 3. at tamen hoc rarò, sed ut plurimum restringitur vel solùm ad tempus, vel planè usus conceditur. l. 12. §. 1. d. usufruct. l. 8. de aqua & aqua pluv. arcend. Et fit, vel per modum gratiæ, ita ut sentiat naturam donationis, vel per modum contractus, & in hac secundùm J. commun. regulas contrahimus, vid. Gail. 2. obs. 55. n. 6. quæ ultima & nostri contractus naturam explicat. Salinarum Etymologiã quod attinet, illud à primitivo Sal originem trahere autumo, hoc autem, neglectâ aliorum allusione, qui à saliendo, quòd sal in igne saliat, desumptum volunt, rectius

rectius deducitur à Græco ὁ ἅλιος τῆ ἀλός, in quâ significati-
one est masculini generis, ut apud Homerum *Iliad.* 1. ἅλιος θεῖος.
reperitur, unde etiam derivantur Sales, quas facetias dici-
mus, quia ut Sal cibi, *Luc.* 14. v. 25. sic & hæ sermonis condi-
mentum, *Plinius* l. 31. c. 7. & *Cic.* l. 1. *Offic.* Sale & facetiis Cæsar
vixit omnes, *Martial.* lib. 3. & 8. *Horat.* l. 1. *Satyr.* 10. ab eod.
dictum quoque ferunt Salarium, inter quos etiam *Plinius* d. l.
Quo indicatur tribunorum militarium, ducumq; stipendium,
ut *Vofs.* d. litt. *Perm.* in voc. *Sal.* l. filiusfam. ult. de in rem vers. l. 8.
§. 23. de *Transact.* l. 13. d. impens. in res dotal. fact. l. 27. de *V. S.* l. 7.
§. 2. usufruct. Adde *Borchol.* ad §. per tradit. 40. d. R. D. *Matth.*
Untzer. in tract. de Sale c. 2.

Vocabulum Salina in Jure usurpari solet pro loco, in quo
Sal coquitur, seu reperitur, l. 5. §. 1. de reb. eor. qui sub tutel. l. 4. §. 7.
d. censib. l. 3. d. Publ. & vectig. indeque Salinae possidebantur
tam à publicis quam privatis personis, quatenus in iis invenie-
bantur locis l. 7. §. 13. solut. matrim. l. 39. §. 1. de hered. instit. l. 11.
d. Vectig. l. 17. d. V. S. & condemnabantur mulieres seu fœmi-
næ in Salinas l. 6. d. captiv. & postl. l. 8. §. 5. d. pæn. earumque le-
gabatur usufructus l. 32. §. 2. §. 3. de usu & usufruct. Legat. re-
ditusque earum numeratur inter Regalia 2. Feud. 26. que sunt
Reg. Sed his omissis, accipitur & præprimis in Patriâ urbe (1.)
Generaliter & latè, ut omne illud contineat, was zum Thal
und Siedengehöret / & ita non solum Cacabos & sartagine
continet, sed & totum Feudum, sicut accipitur in Concessione
Salinarum, ea quæ facta ab ArchiEpiscopo ERNESTO civibus
Hallens. Anno 1479. de quâ postea. (2.) Sumitur pro solâ do-
mo seu ædificio, de quo in pr. dictum, Germ. Salz/Koth
Corv. font. Lat. d. vocab. Salinarum 105. numerat *Matth. Un-
tzerus* in tract. de Sale c. 13. Nos 112. hodiè calculare possumus,
quoniam ab Anno 1624. novas quasdam ædificatas legimus,
quæ distinguuntur in Maximas, Medias & Minimas, Primæ il-
læ omnes à VOLATILIBUS dictæ, Mediæ à BRUTIS seu BE-
STIIS, Ultimæ ab INSTRUMENTIS UTENSILIB. ac reb. IN-
ANIMATIS nomen accepere. (3.) Pro Jure Salis coquendi
d. l. 29. §. 1. de hered. instit. d. Corv. d. l. & præprimis in nostro
Con-

Contracta, qui sub manibus, non quidem solum quoad totum, ut n. i. d. sed quoad partem, i. e. ut ex eo toto Jure, pars aliqua alteri utenda concedatur ad certum tempus, manente dominio apud Vasallum seu Dominum ipsius rei; Concedit autem etiam ille, qui pignoris loco rem tenet, vel ex pacto retrovenditionis, ut ut non sit Vasallus, si modo civis, ex quacunque causa habili rem habeat. (4.) Dicitur de puteo, in quo Sal foditur *d. l. 13. pr. de public. & vect. d. Corv. Germ. eine Salz/Grube* / quorum in Italia & Gallia satis ubique reperiuntur. (9.) & ultimò accipitur pro fonte, in quo salsa reperitur aqua seu muria, Germ. *Salz/Brunnen/d. A.* Hic quaedam dicenda veniunt de ipsis fontibus, quaedam de modo conficiendi Salem: Fontes quatuor sunt. *Quoniam optimè autem de futuris seu presentibus consultant, qui exempla & originem ex prateritis sumunt, juxta D. Hallicarnas. antiquit. Rom. l. 10. c. 11.* ita non malè me facturum existimo, si de origine horum fontium quaedam præmittam, dividuntur à Gæden *Conf. 6.* Ita, quilibet (*dicit*) horum in partes triginta duas dividitur, ex quibus qualibet vocatur sedes, ein *Stuhl* / & harum sedium qualibet rursus in quadraginta octo partes dispescitur, quarum qualibet iterum vocatur sartago, eine *Pfanne* / sed male hic tanquam de re sibi ignota locutus, quoniam quilibet fontium propriam suam recipit distinctionem, Sed prius de origine: Originem horum fontium antiquissimam esse constat ex Tacito *annal. l. 13. in fin.* qui prælii cujusdam mentionem facit, quod ob hos fontes commissum esse maxima pars Historicorum statuit. Fontium inventores atque ædiles fuere partim veteres illi Suevi, die *Schwaben* / qui primi omnium populorum dicuntur fuisse, qui post diluvium in Germaniam effusi, teste Brotuff. *Chron. l. 2. c. 5. add. Cluverii Geograph. l. 3. c. 3. §. 5. Munst. Cosmog. l. 3. c. 8.* quorum peculiaris pars Hermunduri posterioribus seculis dicti, d. *Autores d. loc.* Tacitus de moribus *Germ. n. 38. & 39. pag. mibi 562.* Hi enim primi venam fontis Teutonici aperuere ac fabricavere, vicini autem Catti & Hassi utilitatem ex fontibus Hermunduris redundantem animadvertentes bellum iis indixere, eorum autem fines distinxit Sala, d. Cluv.

d. Cluver. *Geograph. l. 3. c. 3. ibid. Tabula.* Hi præter omnem
moram prælium commiserunt, magna deniq; ac superba Cat-
torum exigua manu profligata copia, triumphantes, qui Mar-
tî Mercurioque victimas promiserant, atque juraverant, tam
captivos quam equos, & omnia in victoria reportata exerci-
tis velitationibus Diis macularunt; Post delatam victoriam Her-
munduri quidem per longi temporis spatium, & quidem ut
vult Matth. Untzerus in tract. *de Sale c. 13.* ante & post CHRIS-
TUM natum per sexcentos ferè annos tranquillè possederunt:
Ipsa denique Salis utilitas etiam allexit Vandalos, **die Wan-
dalier** / qui Hermunduros à fontium dejecerunt possessione,
d. Brotuf. *d. l.* qui postea à A. C. 806. à Caroli M. exercitu ejecti
sunt. Primum a. fontem, qui dicitur **der Teutsche Born** / no-
men seu appellationem à Teutone sortitum vult D. Untzerus
c. 13. qui Teutan Dux quidam hujus nationis fuisse perhibetur
à Munsther. *Cosmog. l. 3. c. 6.* quidam à voce **deuten** / quia pri-
mus sese indicavit ipsum dictum volunt, alii, quia à plurimis
Teutonicus hætenus scriptus ab ordine Teutonico; Nostra sen-
tentia est, quâ putamus, ipsum à possessoribus suis, quorû origo
Tuiscon seu Teutan, & magis à tota natione Germanica, Ta-
cit. *d. l. n. 2.* Hæc enim, non ipse fons à Tuiscone per injuriam
pronunciationis **Teutsche** dicta, hic autem, an fuerit Ascenæ
filius, vel an ædificaverit Ascaniam, **Aschersleben** / seu Ascibur-
gum, ut quidam volunt, juxta Tacitum *hist. l. 4. n. 33. p. 502. de
mor. Germ. n. 5.* disquirere non est animus: Hic Tuiscon à Ta-
cit. *de mor. Germ. n. 2.* Tuisco dicitur, cui adscribitur inven-
tio literarum Germanicarum, qui filium habuit Mannum, de
quo Germani, licet aliter verba Taciti explicet Cluv. *Geog. l. 3.
c. 6.* & per Mannum indicare vult Adamum, atq; per Tuistonem
Deum; Sed miror, cur tam admirandæ hæc in re eruditionis
vir tam absurdam (si non pietatis genio ductus) assumpserit o-
pinionem. Germani autem dicti à Guerra, quod Gallis si-
gnificat bellum, 2. *F. 28. §. 1. & 2.* Bunon. in Cluv. *Geog. l. 3. c. 1.
§. 1.* inde Guaranda Carpz. *p. 1. c. 4. d. 1.* & Manno filio Tuisto-
nis, à quo quidam dicti fuerunt Manni. Cæterum Germaniæ
recens vocabulum & nuper additum, ut cum Tacito loquar,

B

quo.

quoniam qui primi i.e. ex Mauno nati, Rhenum transgressi, Gallos expulerunt, Germani vocati sunt, quasi die Streitbahre / sive Gallicè Gverra Manni, hoc nomen à victore ob metum mox à se ipsis invento nomine Germani ita dicti, vide omninò Tac. de mor. Germ. n. 2. p. 547. dissentit Sithm. Nucl. Inst. Proœm. p. 26. Inde liquet rectius hunc fontem scribi Tuistonium seu Germanum, quàm Teutonicum, licet cum D. Untzero alleg. l. fateri cogar, quòd pro certo nihil affirmari hâc de re possit, cum puræ putæque sint conjecturæ, tamen lubentius auctoritati innitimur, & illud, quod veritati magis consentaneum amplectendum esse ratio suadet.

Profunditatem hujus fontis exæquat Untzerus 35. ulnis dividitur autem in sedecim arbores, **Bäume** / quælibet arbor sub se comprehendit duas sedes, **zwey Stühle** / continet itaque 32. sedes & quælibet sedium comprehendit quatuor quadrantes seu **Viertel oder Quart**, atq; itaque 128. quadrantes, quælibet quadrans duodecim sartagines, ducto Calculo 1536. sartagines, **Pfannen**.

Muria extrahitur machina tractatoria ex singulis fontibus singulari arte, & confertur à bajulis, **von Born / Knechten** in dolium culcare, **in das Sohl / Faß**; Quilibet enim Cacabus habet suum dolium culcare. Structurâ primi fontis finitâ atque perfectâ, fundamenta posita sunt secundi, qui dicitur **Gut Jahr / Ern. Brotuf. c. l.** qui & olim **der wendische Brun** / etiam à Possessoribus, hîc à bono anno nomen gestat, invento etenim hoc fonte majores prosperum atque felicem anni progressum exclamati sunt; aliàs juxta communem Hallensium relationem virginem quandam, tam virtute, quàm genere nobilem, hunc fontem ædificâsse dicitur, cumq; propter profunditatē (profundissimus enim omniū) majores quàm putâsset impensæ exsolvendæ essent, pertæsa tandem sumptuum certam adhuc pecuniæ summam huic structuræ & labori destinâsse traditur, in sequentia tandem verba simul erumpens, **Wenn mit diesen auch nichts ausgerichtet wird / so mag es ein gut Jahr haben**. Hinc natum isti fonti nomen volunt, unde etiam hoc dicendi genus apud quasdâ in hâc civitate fœminas adhuc

✱

adhuc in usu esse liquet. Profunditas hujus fontis sese extendit ad quadraginta septem ulnarum longitudinem; Et longè aliam recipit divisionem ac Tuistonius, dispescitur enim in 6. arbores, arbor habet $3\frac{1}{2}$ sedes, facit 21. sedes, qualibet 4 quadrantes fac. 84. quadrantes, qualibet quadrans 12. sartagine fac. 1008.

Tertius Metricius, *Der Meretricz oder Metritz* / profunditas ejus triginta & novem ulnas continet, dividitur in duas arbores, qualibet arbor continet 10. sedes, una sedes quatuor quadrantes fac. 80. quadrantes, una quadrans duos sextarios *Wöffel* facit 160. sextarios, unus sextarius $8\frac{1}{2}$ sartagine fac. 1360. sartagine.

Quartus seu ultimus dicitur fons biuncus seu biuncinatus (ut ita loquar) *Der Hackenborn* / qui forsan ab iis uncis, ab utraque parte, ad dextrum alterum, alterum ad sinistrum latus incurvatis, quorum usus in valle salis frequentissimus, dictus: Nobiliss. Judicium Salin. duos etiam biuncos invicem in modum crucis conjunctos in suis sibi aptavit *in signis*. Dividitur in 8. Sedes, qualibet Sedium 4. Sextarios continet, fac. 32. Sextarios, quilibet Sextarius comprehendit $6\frac{1}{2}$ sartagine facit 208. sartagine.

Veneris & Suevis tandem à Carolo M. feliciter devictis, fontes isti per donationem Caroli, Saxonix Duci Witekindo proprii facti sunt.

Quoad Synonymiam vox Salina vix aliam sortiri appellationem in aprico est, progredimur itaque citra ulteriores anfractus à definitione nominali ad realem.

Concessio Salinarum Hallensium triplicem sortitur significationem, (1.) Ipsam investituram factam ab ArchiEpiscopo Civib. Hall. A. 1579. significat. (2) Denotat concessionem eam, quâ feuda post mortem vasalli ad Dominum revertentia, ministris ex singulari gratia per contractum innominatum conceduntur. (3) significatio est in thes. seq.

THESIS I.

Concessio Salinarum est conventio proprio

B 2

prio nomine carens, quâ hi, qui Jus Salis con-
ficiendi habent, in certis partibus illud aliis u-
tendum, fruendum concedunt, ea lege, ut con-
cessionarius maximam partem reddituum Do-
mino præstet. Germ. Daß er umb die gewöhn-
lichen Ausläuffte etliche oder eine Pfanne zu ver-
sieden habe.

HYPOTHESIS.

Licet Lud. de Molina de Just. & Jur. tract. 2. *Disp. 258. n. 9.*
moneat, eo que collimet Giphanius *ad l. 1. §. 1. d. O. & A. O.*
omnia de contractibus nominatis & innominatis seu conventi-
onibus proprio nomine carentibus, subtiliter potius quam u-
tiliter de Jure civ. ab Ethnicis hominibus inventa atque intro-
ducta esse, ideoque aboleri debere, verum quò subtiliores, eò
utiliores eos introductos, docet quotidianus usus, adde *Exer.*
ii. tb. 2. Ludw. licet non negandum subtiliorem eorum expli-
cationem, quam ut Juris tyronibus proponi debeat, & ideò
de iis in Institutionibus expressè non tractari, putat idem
Exerc. ii. thes. 2. qui cit. Vult. *ad pr. §. d. Obl. n. fin.* Sed omnes
Comentatores ad Instituta eos hodiè satis dilucidè explicant,
unde aliam hujus omissionis causam adfert Matth. Steph. *ex In-*
stit. Cen. 3. quest. 21.

Diximus in thesi, est conventio proprio nomine carens,
in quo opponitur contrariè conventionibus proprium no-
men habentibus, Cujac. *comm. ad l. 7. d. Pact. Pac. Tract. d.*
contract. c. 5. Phil. Hann. *l. 2. Disp. Jurid. 12. l. 6.* Gœden in tra-
ctat. d. contrah. stipul. *c. 1. concl. 3. n. 48.* Exinde autem dicitur
Conventio proprio nomine destituta, quia natura rerum con-
ditum est, ut plura sint negotia quàm vocabula, *p. l. 4. d. P. V.*
l. si quis 4. d. Legat. 1. Aristoteles *l. 2. Eth. c. 7.* Barthol. *l. 1. conf.*
112. n. 1. Carpzov, d. inhib. in poss. moment. *c. 3. thes. 26.* ratio-
nem reddit Borcholt. quòd negotia sint à natura, vocabula au-
tem ab hominibus, natura verò vincat hominum industriam, ad
Tit.

Tit. 1. pr. d. loc. & cond. Ideo si forsan quaedam exstant l. civ. nondum recepta, certisque limitibus, certa que contrahendi forma à legib. non prædita, quibusque rei datio initium obligationis præbet *arg. l. un. §. 2. d. R. P.* Hahn ad Wesenb. *d. R. P. n. 10.* confugiendum puto *arg. l. 3. d. P. V.* non ad conditionem ex lege, quæ datur ex obligatione, lege nova Jure civili introducta, quæ est actio, qua aliquid petimus vel repetimus, Vultej. *J. P. R. lit. 2. c. 17.* Sed ad actionem *P. V. seu action. in factum subsidiariam non obst. l. 1. pr. fin. verb. negotium civile gestum. d. Æst. act. Wesenb. ad l. un. d. condit. ad Leg. Treutl. ibiq; Bachov. D. 23. tb. 1. lit. D. add. tb. sequent.* Non quod nomine aliquo omnino careant ita dicti, sed quod unius nominis negotium non soli habeant, & ad multa negotia unica appellatione pertineant, nulla prædita singulari pro negotio actione *l. 1. d. l. 7. §. 2. d. P. V.* Tholos. *l. 28. c. 1.* non obstat permutatio, quod vocabulum non nomē contractus, sed conventionis *Pac. Anal. C. d. R. P. neq; l. 14. d. P. V.* cum suis quibusdam interpretibus putantibus, eos esse contractus inominatos, quorum Lex XII. Tab. nullam fecit mentionem. *Pac. d. l.* Sed primo intuitu totum titul. d. condit. ex leg hoc negare quis non videt. Contractus autem inominatos causam tantam habere, non tñ. certam, accuratèq; à J. civ. definitam formam, sed in generali conventionis latitudine relictos dicit Borcholt. *loc. laud. Wesenb. Parat. de Pact. Vultej. Jurisp. l. 1. c. 30. l. 7. d. Pact.* Causa autem generaliter accepta minus rectè definitur à Treutl. *Vol. 1. Diss. 6. tb. 1. lit. D.* omne factum seu datio, quod in aliquè ea lege proficiscitur, ut vicissim aliquid det vel faciat. Sed significat omne illud negotium, de quo convenimus seu contrahimus ad dandum aliquid vel faciendum, Bachov. ad Treutl. *d. l. & tbef. Hahn. ad Wesenb. de Sponsal. n. 1. l. 7. §. 2. d. Pact. l. 3. d. O. & A. pr. J. eod. l. 3. C. eod. §. 2. de Pact. l. 1. §. 2. d. R. P.* Ad eorum existentiam & actionem J. civ. vim producendi efficacem, præter causam, ut ex una parte præstatio seu rei interventus adsit, requiritur *per l. 1. §. 2. l. 3. C. d. R. P. l. 5. pr. d. P. V.* citra quam non nisi pacti nudi speciem & valorem obtinent *l. 17. C. d. locat. & Cond. l. 2. §. fin. d. R. Cred.* Dividuntur communiter in regulares & irregulares, adde

Fransk. comm. ff. tit. de est. act. Illos non tam proximè ad nominatos, neque talia nomina habere, sed ad multa negotia unica appellatione pertinere. Hos à regulari contractuum innominatorum natura deflectere paulisper, & ad innominatos proximiores accedere, simulq; nomē aliquod habere dicūt. Tab. Sect. 4. tb. 16. quod sequitur Wolff. Adam Lauterbach Disp. d. Contr. Innom. tb 1. §. 5. Illos dicunt do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias, l. 5. cum §§. seqq. d. P. V. Hos æstimatorium & permutationem: de his, quia specialis Titul. tam in D. quàm C, dicit, quòd quodammodò nominati sint. Bachov. ad Treutl. Disp. ult. Vol. 1. tb. 2. lit. A. & B. Nos cum Dn. Præf. in Syntagm. Ex. 25. tb 3. In duo genera distinguimus contractus innominatos, quorum prius tollendæ dubitationis causâ introductum; posterius peculiare species continet: his annumeratur à Heig. quest. 14. n. 4. Regn. Sixtin. d. Regal. l. 2. n. 7. Bened. Reinh. p. 6. diff. 8. Carpz. p. 2. c. 53. dif. 3. Dn. Præf. Ex. 25. tb. ult. Concessio Salinarum Hallensium sub præstatione usurarum seu fructuum. Quem contractum ut excutiamus, nos movet illud Q. Mutii in l. 2. §. 13. d. O. 7. Turpe esse patritio & nobili & causas oranti Jus in quo versaretur ignorare. Deducto atque exhibito quid sit conventio proprio nomine destituta, facilius an Concessio Salinarum talismodi conventio sit, demonstrandum erit, nimum autem laborat Dn. Heig. d. l. ubi an I. sit societas, hic contractus exanimat, pro negativa multas adfert rationes: pro Affirmativa pugnant (1) Quòd definita conventio eandem sapiat naturam, cum ea societatis specie, cujus meminit l. 1. C. pro Socio. §. 2. d. societ. verb. Nam & ita. l. 5. §. 1. eod. ubi alter pecuniam, alter operas præstat, nam in hac alter Jus Salis coquendi, id est Jus, quo negotiari potest, confert, alter curat Sal conficere, i. e. operas præstat. (2.) Quod & eadem proportio, quæ Geometrica & in societate locum habet, Menoch. 2. a. quest. 125. & seq. Gomez. 2. resol. 5. n. 5. Hartm. Pist. 3. q. 1. n. 19. Wesenb. π. pro societ. n. 8. Dn. Carpz. 2. c. 30. def. 18. n. 4. Dav. Mœv. ad Jus Lubec. l. 3. t. 9. art. 1. n. 5. Vinn. pro Soc. §. 1. n. 1. Dissent. Bachov. ad Treutl. Vol. 1. D. 27. thes. 8. lit. D. etiam in hac conventionem locum

locum habere videatur, quia in eâ respectus habetur Personarum conferentium, quod inde liquet, quia concedens, qui magis confert, maximam, qui minus, Concessionarius minimam partem fructuum accipit, & hâc ratione observatur, medium Personæ, sicut appellatur in disciplinis practicis, non ideò sic dictum, quòd simpliciter personam observet, sed quod proportio personarû sumenda, quatenus magis & minus conferunt personæ, uti monet Dn. D. Joh. à Feld. Elem. c. 3. §. 4. (3) Quòd ad nullû contractum nominatû propius accedat quàm ad Societate, inter innominatos autè non queat referri, quia hi nihil aliud videntur, nisi comutationes, circa comutationes autè versare proportionem Arithmeticam, inficias nemo ibit. (4) Neq; illud ab hac sententia recedere suadet, quod sc. post mortem defuncti statim in hac conventionem ejusdem repræsentet successor personam Pfaffen Ord. A. 1644. lb. 2. §. 3. quod secus in societate, quæ finitur morte socii l. 70. pro soc. d. §. 5. d. soc. & hoc ita verum, licet defunctus jurato pactus hæredem in societate permansurum p. l. 35. l. 59. l. 65. §. mort. pro soc. Sutholt. Dissput. 18. apbor. 60. (Secus J. Can. vide Schneid. ad §. 5. de societ.) quia benè putare possumus solum emolumentum ad hæredem pervenire, juxta l. 63. §. 1. d. t. ubi Schneid. ad §. 5. d. societ. ibique Harpr. n. 16. Dn. Carpz. p. 1. c. 38. def. 28.

II. Videtur hæc concessio quasi locatio conductio, quia concedens vel Dominus locat Jus conductori, ut mercedem præstet, §. 4. d. locat. cond. verb. materia venditionem, opera locationem l. 2. §. 1. d. loc. & cond. neq; absimilis videtur illa locationis species, ubi Colonus partiarius in certam quantitatem, i. e. dimidiam vel tertiam fructuum partem in agro nascentium domino præstat (den Acker umb die Helffte bestellen) l. 25. §. 6. loc. cond. junct. l. 52. §. 1. pro soc. l. 1. §. 9. d. pos. ubi etiam quasi locationis vocabulo utitur Ulpianus, vid. Dn. Præs. Exerc. 25. thes. 5.

III. Proximè accedit ad illam locationis speciem, quam Germanorû consuetudo confirmavit, quâ conceduntur, oves & vacca ferrea, Carpz. p. 2. c. 37. def. 19. ubi conductor certam & qui-

quidem maximam fructuum quantitatem locatori præstat, semper manente dominio apud locatorem. Sanè nostra in nullis fermè ab hac differre videtur conventio, nisi quòd illa in reb. corporalibus, hæc in incorporalibus subsistat, Cessionarius enim seu conductor locatori maximam reddituum partem semper manente dominio utili præstat, sed sufficiat illo casu consuetudinis confirmatio, quæ ad alios etiam similes casus extendi nequit, *p. l. 39. d. LL. & porrò facit, quòd in nostro contractu vix ultra latam culpam & levem teneatur conductor arg. l. 5. §. 2. commodat. & Heig. nec ullum periculum sustinere, qui operas confert putat n. 38. in illo autem levis & levissima præstatur culpa, Rauchb. 6. p. 2. quest. 29. num. 13. Dn. Tabor tract. d. 7. Soc. ad l. 27. d. Pass. Carpz. d. l. n. 2. Dn. Præs. Ex. 24. tb. 14.* Quanquam autem singulis argumentis singulas responsiones subjungere veritatem propalaret, ea tamen sola, quæ de societate dicta, per contraria eludere volumus, cætera discursui relinquimus: maximoperè autem probat conventionem hanc esse societatem (1) quòd hic non communicentur res, id est, Salinæ ipsæ, sed earum fructus, id videlicet, **was über die Ausläuffte sein wird.** Communicationem autem fructuum non inducere communionem in re principali, multis rationibus probat Heig. *quest. 14. n. 2.* Et hoc adeò verum, etsi specialiter societatis contractum ineundi convenierint partes *d. Heig. n. 5.* accedit feuda ipsa, non fructus autem Feudorum communicari *arg. 2. f. 52. & 55. vid. Dn. Præs. Ex. 22. tb. 26.* (2) Facit, quòd sine animo contrahendi non in eatur societas *p. l. 31. l. 44. d. l.* sed in hujus conventionis instrumento ne verbulum de ineunda societate reperiri, sed sæpissimè in O. Salin. inhiberi vero verius sit. (3) Suadet quòd non solvatur morte socii per evidentissima verba **der Pfannen Ord. 1644. tb. 2. n. 3. So ein Sohn nach Absterben des Vaters in seine Sustapffen tritt &c. Würden aber der Söhne mehr sein / sol ihnen frey stehen / ob sie ingesamt &c.** Inde non obstat *arg. 4. in contrarium adduct. verba finalia, & quoniam verba d. O. P. sc. in die Sustapffen tritt / non innuunt, ut heres inchoata explicet, vid. l. 40. pro soc. sed ut in-*
omne

Omne defuncti jus succedat. *l. 9 §. 1. de edend. l. 62. d. R. J. se-*
eus autem se habere societatis contractum probat §. 5. J. de
Societat. l. 6. §. 9. l. 4. l. 63. §. ult. l. 65. §. 9. pro soc. Solent ut plu-
 rimum omnes inscribi tabellis, licet minor natu ut plurimum
 exerceat illud jus, & singuli fratres invicem de fructibus parti-
 cipent. Ord. Polit. An. 1652. cap. von Vormundschaften. tit.
von ausstehenden Schulden. (4.) Renunciatio non habet
 hic locum ante impletam in concessione destinatum tempus,
 nisi forsan ob dolum, secus in societate; de pacto hac conditi-
 one illicitè adjecto docet *l. 14. l. 70. pro soc.* Dn. Præs. Ex. 6. th.
 25. (5.) ultimum & validissimum argumentum est invetera-
 ta consuetudo, de qua B. Reinhard. p. 6. diff. 8. Carpz. p. 2. c.
 3. d. 2. num. 6. quæ hunc contractum voluit innominatum effi-
 cere, licet minimis & singulis contractuum innominatorum
 legibus haud congruar, ob certas autem rationes à Juris
 communis regulis recedere permittunt Dd. & ubi occurrit
 aliquis casus, vel contractus novus, debet decidi à similitu-
 dine illius legis, quæ est ipsi similis *p. l. 1. §. 9. de positi. l. 1. d. est.*
act. Bald. in rubr. C. de societ. Steph. d. Pheder d. interpr. LL. p.
ult. p. 248. Heig. d. quæst. 14. num. 6. qui dictam conventionem
 tali applicat casui, qui proponitur in *l. 24. d. P. V.* quem ita
 format: Titius Sempronio triginta dedit, ut ex ejus usuris se-
 missib. tributum solvatur, quod semisses usuras excedit, quod
 fœnori dedit, retineat, dominio pecuniæ in fœnerantem non
 translato: Dilucidius clariusq; applicare possumus, conven-
 tionem nostram casui legis hoc modo: *Titius Sempronio triginta*
(malè millia juxta Godofr. in b. l.) dedit, applicat. *Mævius Cajo*
concessit sartagine, pactiq; sunt, ut ex reditu, h. e. ex usuris &
obventionibus, l. 5. §. 9. de reb. eor. qui l. penult. de usu & usufr.
legat. l. 20. l. 87. §. ult. de adim. Leg. applicat: **von den Aus-**
läuffren. : *ejus pecunia,* applicat: *so die Pfanne trägt; debi-*
tum quod Titius pendere deberet, Fisco scil. uti explicat Godofr.
d. l. applicat: quod Mæv. ArchiEpiscopo vel Judicio Salina-
torio deberet: Sempronius præstaret, applicat: *Cajus qui nego-*
tiatur cum sartagine præstaret: computatis usuris semisibus, i. e.
justis & licitis, seu sex pro cento computatis usuris, Dn. Præs.

C

Exerc.

Exert. 27. thes. 49. cum eo, quod plus vel minus prestitum fin' min'is,
superfluum Titio detur, fin' plus Titius Sempronio restituat; Ex hac
conventionem ad consequendum illud, quod Sempronius præ-
stitis tributis retinuit, qualis actio Titio detur, quæritur? Resp.
Actio P. Verb. ita & in nostro contractu ad consequendum il-
lud, quod Cajus Fisco seu Domino, soluto tributo, retine-
rit, dari potest. A. P. verb. ad consequendos sc. restantes fructus,
die Ausläuffte. Quanquam autem nostra conventio in plu-
rimis magnam cum casu hujus legis affinitatem atq; similitudi-
nem præ se ferat, quædam tamen adhuc superesse videntur di-
versitates, quarum ea, quod in L. accipiens, gratis negotietur,
neque quicquam negotianti relinquatur, in nostra verò con-
ventionem, usura, respectu rei & operæ ab utrisq; collatæ sint di-
visæ, detrahatque concedens fructus, **die Ausläuffte / con-**
cessionarius den Siede profit, attamen quia datur actio P. V.
in d. l. non est accipiens gratis negotiatus, arg. l. 17. §. 3. d. P.
V. l. 5. §. 4. eod. §. 1. locat. cond. & contractus innominati ita in-
euntur, ut accipiens rursus aliquid det vel faciat arg. l. 7. §. 2. d.
Paß. quod in prioribus, ubi de definitione causæ egimus, de-
monstravimus. non obst. l. 2. §. 2. l. 19. in fin. de Precar. ubi ex
contractu nominato (cujus natura in eo consistit, ut rem gra-
tuitò dans concedat) datur A. P. Verb. Sed benè R. Dd. iis ca-
sibus eam solere ex æquo & bono, d. l. 2. §. 2. & deficiente scilicet
alia ad condicendum actione applicari, Bachov. ad Treutl. vol.
1. D. 20. thes. 1. lit. B. in fin. D. 24. thes. 5. lit. C. p. 924. ubi monet,
quosdam precarium in purum l. 1. §. 12. d. prec. & mixtum, ex
quo detur actio civilis, cum interveniat aliquod lucellulum,
arg. l. 11. §. 12. d. t. distinguere. vid. Tabor in parat. Elem. p. 3.
thes. 22. Hahn. ad Wesenbec. tit. de precar. num. 2. in fin. §. n. 6.
in fin. Et benè putare possumus, etiam honorarium accepisse,
negotiantem, in l. 24. d. P. V. ut ut in lege non sit expressum, si
enim gratis negotiat' esset, mandati haberet adversus accipien-
tem seu negotiorum actionem, non enim verba, sed mens legis
inspicienda, l. 17. d. LL. in quam etiam sententiam descendere
videtur Godofr. ad d. l. Et denique dicere possumus in con-
tractu nihil accipere ratione mercedis cessionarium, sed ipsam
solum;

solummodò lucrari illud, quod solutis debitis fructibus atque
tributis restare videtur. Hoc itaque concessio, iterum luce
meridianâ clarius conventionem nostram non solum ex solâ
consuetudine, sed etiam ex textibus aliquo modo Juris defen-
di posse contractum innominatum, quia à similitudine legis
benè argumentari licet. Steph. Phed. d. l. Accedit & hoc, quod
Heig. d. l. cum Sichard. in l. 5. C. d. Pact. n. 14. Costal. in d. l. 24.
& Cujac. *ibid.* putent tunc esse contractum innominatum, si
quantitas vel res alicui datur, ut ex ea is negotietur ad lucrum
dantis, ut periculum sit creditoris, non translato dominio.

THESIS II.
Causa efficiens remota non J. G. sed Civi-
le, est.

HYPOTHESIS.

Dixi non est J. G. licet in simili conventionis casu ita putet
Heig. d. l. n. 42. ubi 18. Decemb. A. 1594. Witteberge ita respon-
sum adfert, quem casum etiam pari modo ex l. 24. format, ubi
partem aliquam ArchiEpiscopus Salinarum mensalium, hac le-
ge civibus Hallensibus concedit, ut aliquam saltem. pen-
sionem ex iisdem ipsi pendant, reliqua sibi habeant, qua ita se
adstrinxit ArchiEp. Ernestus Anno 1479. constitutione, ut sin-
guli successores juratò promittant, se nemini, nisi civibus Hal-
lensibus talismodi Salinas concedere velle. Goeden. c. 6. pr.
quod quidem tanto Collegio & viro concederem p. l. 5. d. 7. §
7. ubi conductiones venditiones J. G. introductæ, adde Dn.
Præs. Ex. 1. 16. 56. nisi D. Heig. c. l. hunc contractum etiam ex
d. l. innominatum probare velit, id quod ex verbis *Sicut pru-*
dentes &c. patet. n. 40. Dixi: Sed J. Civ. ut ut haud dubitemus,
omne Jus, omnesque contractus collectos esse ex naturalibus
præceptis Gentium atque civilibus l. 1. §. 1. d. 7. §. ult. J. eod.
Inde actio etiam P. V. quæ datur ex contractibus innominatis
in l. 1. §. 1. l. 5. §. 2. l. 6. l. 15. ff. de P. V. l. 6. C. d. R. P. & passim di-
citur Civilis, ex contractu autem Jure Gentium innominato
dari actionem civilem vix concedere poterò, origo enim est

Jus Gentium contractuum tam nominatorum quam innomi-
natorum l. 5. d. J. & J. Sed non est causa efficiens, ut ideò di-
cantur innominati, per l. 23. 4. d. P. V. add. Bachov. ad Treutl.
Disp. 23. thes. 2. lit. D. Fateor quidem non male putasse Rein-
hadr. diff. 8. p. 6. cui calculum addit Carpz. p. 2. c. 53. d. 2. qui
hunc contractum, qui in minimis & singulis cum legibus civi-
libus non semper convenit ob rationem, l. 12. d. LL. l. 1. & 2.
quod falso tutore, l. 29. §. 3. d. liber. & postb. l. 11. d. P. V. postea per
consuetudinem contractum innominatum confirmatum esse.

THES. III.

Causa efficiens propinqua non est solus con-
sensus, sed cum rei interventione conjuncta.

HYPOTHES.

Contractum hunc solo consensu non perfici facile pate-
scit ex eo, quando ipsum innominatum diximus, omnes au-
tem contractus innominatos esse Reales, soloq; consensu non
perfici, vid. Fransk. in comm. ad π. d. P. V. num. 4. & seqq. l. 1. §.
2. verb. re tradita initium obligationi præbet. d. R. P. & sic ad illo-
rum perfectionem tanquam causa efficiens requiritur ex una
parte, l. 1. §. 4. d. R. P. actualis rei seu facti præstatio l. 3. C. d.
R. P. l. 5. §. 1. cum seqq. d. P. V. l. 7. §. 2. d. pact. Tab. sect. 4. tb. 15.
Gudel. d. jur. novus. l. 3. c. 4. Nec hodierno jure contractus
innominatos, sine rei rei interventu perfici, nec ullibi hoc mu-
tatum esse dicit Hahn ad Wesenbec. π. tit. d. P. V. num. 1. in fin.
vid. Carpzov. p. 2. c. 33. def. 23. & 24. Intervenit autem res vel
factum, vel verè vel fictè, per Hottom. quest. ill. 12. Hænen.
Disp. Jurid. 6. tb. 6. Borcholt. Mynsing. Schneidew. ad §. per tra-
dit. num. 90. d. R. D. Vultej. J. R. l. 1. c. 70. Lindem. Disp. 2. §. 45.
Dn. Præl. Exerc. 41. tb. 55. Sithm. Nucl. Instit. ad tit. d. R. D. il-
lam latius exponere, nostri instituti non est, hæc autem, dum
de rebus etiam incorporalibus loqui animadvertimus, in spe-
cie concessio dici solet, specialissimè dicitur cessio, vid. tit.
I. Ulp. 19. l. 66. d. jur. dotium. l. ult. d. donat. quæ in rebus incorpo-
ralibus idem est quod traditio in rebus corporalibus l. 3. pro soc.
l. 49.

l. 49. §. ult. de acquir. vel amittend. poss. l. 7. C. si quis alt. vel sib. l. 6. C. d. O. & A. non autem cessio adeò modus transferendi domini rei incorporalis, ut excludat concessionem, licet ita putet Pinell. in l. 1. p. 3. C. de bon. mat. num. 39. Bachov, ad Treutl. Diff. 16. thes. 10. lit. A. & B. quia confusim & in LL. accipiuntur per l. 14. d. S. P. R. licet in nostro contractu etiam pro modo transferendi domini haud accipiatur, fitque concessio symbolicè per traditionem instrumenti l. 1. C. de donat. de qua Strauch. in Diff. 6. apb. 18. 19. 39. 40. quæ idem operatur quod vera traditio & apprehensio rei. Carpz. p. 2. c. 33. d. 15. num. 7. Geil. 2. obs. 27. num. 7. Ex his dicendum de nostro Jure Salinario, illud tanquam res quædam incorporalis veram traditionem non recipere. p. §. 2. d. R. Corp. Sithm. l. 1. §. 1. d. R. D. idèòque rectè per instrumentum **versage Zettel** concedi, ubi notandum, quod si quis Salinatorum plures (in schedula vulgò **Besatz Zettel**/in qua assignatæ singulæ sartagine, quibus per annum sequentem DEO juvante uti fruique desiderat, & exhibetur, certo die, ab omnibus simul in Curia, **auf der Besatzung** coram Legatis Principis, Senatu, Salisgravio, Fontium-que Magistris) plures dixi sartagine, German. **Güther oder Pfannen**/ de quibus ipse vel specialiter non investitus, **Als er nicht uff seiner Schrift hat**/ vel eas jure constituti, vel ex pacto retrovenditionis, quod maximè in usu est inter Salinatos, vel alio quocunque justo titulo ab aliis concessas non habet, in ea schedula conscripserit, quam per investituram vel instrumenta Concessionis **oder Versagungs Zettel** demonstrare potest, si dolo hoc fecerit, e.g. **So er Luft/Pfannen gemacht**/ incurrat in confiscationem bonorum feudalium vel sequestrationem consideratis circumstantiis, sin levi vel levisimâ culpâ vitiosa in ea scripserit, pro qualibet vitiosa vocula certam luat pœnam.

THES. IV.

Personarum contrahentium aliud est sub-
jectum Activum, aliud Passivum, illud dicimus

C 3

eos,

eos, qui Jus Salinarum habent, quod in Jure Sa-
lis conficiendi consistit maxime, & illud uten-
dum, fruendum alteri concedunt, Welche et-
nem andern Pfänner ihre Pfannen oder Gütther
in Versied, und Versagung geben.

HYPOTHES.

Dividuntur Salinatores in perfectos, & minus perfectos,
Germ. Pfänner und Spänner oder Beyspänner / illi dicun-
tur qui totum Salinum in Cacobo sartaginibus & aliis perti-
nentiis investituraque consistens, welche ein ganz Pfann
werck haben / hi qui dimidiam partem Cacabi & paucas vel
ad Salinum insufficientes sartagines habent, welche nicht
gnug Güter haben. Spanner autem appellatos esse à Ger-
manorum voce zusammen spannen / quod quis ad exercen-
dum jus Salis coquendi, semper quod alteri deest, alter addat,
citraq; has mutuas operas nihil quicquam salis confici curare
possint, & ita ex duorum bonis una aliqua constituatur comu-
nio, qua occasione non inmerito quaritur, cujus contractus na-
turam minus Salinatorum bonorum communicatio sapiat? & di-
cendum verius est, ejusmodi negotium à naturâ societatis ni-
hil penè deflectere, atque ideò proportionem Geometrica, quæ
respicit collationem rei quam persona confert, lucrum & da-
mnum inter eos dividi debere, & quemlibet obligari in soli-
dum, obligareque illius debiti, quod ratione communitatis
contractum est. Carpz. p. 2. c. 17. d. 12. id quod expressis putavit
A. 1603. Senatus ad Capitulum his verbis: Es müste aber in
solchem Spannwerck einer vor den andern haften / damit
wenn sich Schulden / Last solte finden / solche einem so viel
als den andern treffe / dessen sich niemand zu beschweren /
denn er sich selber zuzumessen / warumb er sich nicht bessern
Spann versehen. Neque obstat, quod nomen societatis in-
ter eos alienum, & dicantur Spanner / l. 44. atq; ideo solum
in lucere communionem l. 31. pro soc. sed respondemus hoc ex
certæ

verra forsā ratione factum, quod bona communicantes non
dicantur socii **Gesellschaffter** oder **Mascopeger** sed **Spanner**
& prima equidem ea quia societas ut plurimum initur qua-
stus causa primario l. 7. *pro soc.* l. 8. *eod.* & quæstus sine mercatu-
ra vix acquiri potest, illiberales autem & solidos esse quæstus
mercenariorum confirmat. Cic. 1. *off.* Liv. l. 12. Valre. Max. l.
3. c. 4. Sveton. c. 16. indignaque nobilioribus & honorum luce
conspicuis & patrimonio ditionibus, omnisque negotiatio
vero minimi lucri causa & suspecta videri debet, Myns. 6. *obs.* 54.
Tiraquell. *de nobil.* c. 33. Hænn. *D. Pol.* 2. *tb.* 45. Cellar. *Pol.* c. 18.
p. 300. atque non solum quæstum sed & actum ipsum sordidum
dicit Myns. *d. loc.* & sic nobilem sine macula nobilitatis per a-
lium negotiari posse: Salinatores verò inter nobiles, luce con-
spicuos, patrimonioq; ditiores connumerari nemo negabit, dū
etiam dicuntur **Salz Junckern** / quā vocem **Juncker** indu-
cere nobilitatem affirmant Wehnerus p. 301. Besold. voc. **Junck-
her.** p. 444. Heig. p. *quæst.* 2. n. 32. Zeil. **Sendschreib.** Ep. 348.
ut ut lubentius concederē improprie tantum nobiles dici pos-
se, quia illi de operis præstandis ut plurimum investiri solent,
Heig. q. 1. *quæst.* 2. num. 76. Schneidw. de feud. p. 5. *quæst.* 19. hi
de præstandā pecuniā Heig. p. 1. *quæst.* 14. n. 33. & ab tam nobi-
li negotio, de quo investiti, dicuntur nobiles: his dictis accedit
Pfañer Ordn. A. 1664. th. 2. **Es sol kein Pfañer ein Handels
werck oder andre geringe Nahrung treiben** / atq; hæc vi-
detur esse aliqua ratio, quare lubentius dici voluerint nomine
Spanner / quàm socii oder **Gesellschaffter** / licet palam pro-
fiteri cogar, in nullis fermè hanc communionem à societa-
tum terminis recedere, ideòque haud absurdè obrationem
identitatis à societatis legibus ad hanc conventionem
argumentari posse. In eo tamen iterum differre videan-
tur, quod societas, quæ de mercatura initur, ut plurimum (ne
dicam semper) respiciat quæstum primariò, secundariò utilita-
tem publicam, sed dicta communitio primariò utilitatem, ut
conserventur scilicet circumjacentes civitates, & necessitatem,
quia aliter illi, qui paucas habent sartagines, suum jus exerce-
re non valeat, nisi per communionem, neque Domino illam
pecu-

pecuniam, cujus causa investiti præstare queant, secundario
verò fructus : Communio enim non inducit sordidum quid
nata nobiliori indecens, sed communio mercaturæ quæstus
causa inita *l. un. C. d. mund. l. 12. §. 43. d. instr. & inst. leg. vid. Ti-
raqnell. d. l. indeque mulier, quæ mercemoniis publicè profuit,
dicitur humilis & abjecta l. 7. C. de inc. nupt. l. 1. de nat. lib. Non
obst. authent. sed b. r. Neq; soli Salinatores Hallenses talis-
modi sese astringunt statuto, sed & Luneburgenses, ubi verus
defuncti hæres non prius in possessionem Salinarum constituitur, quàm
pro consuetudine civitatis, Cupam ut vocant, per omnes vicos tan-
quàm in triumpho non sine vitæ discrimine portaverit, quod refert ex
allegor. orat. D. Calen. Matth. Steph. d. Jurisd. p. 3. c. 5. n. 5. ubi
d. A. quod quid aliud, quàm ut hoc exemplo ceteros coactos &
corrivales à studio mercatorio retrahant, & ne consimilem quæstum,
&c. porro à societatis naturalibus, imò & substantialibus hanc
communione nihil deflectere patescit ex Ord. Salin. d. Anno
164 . ubi communicantes bona habentur ratione solvendæ
pecuniæ pro una persona. Sicut autem hodiè ubique ferè
receptum, ut si civis assumatur, pro assumptione certa solvatur
pecunia, Köppen. 1. Decis. II. num. 4. Max. ad Jus Lubecens.
1. l. 12. rub. 121 ita quisque etiam habilis, qui primò in ordinem
seu universitatem Salinatorum recipi desiderat, quinquaginta
Joachimicis receptionem redimere tenetur, si verò duo simul
unum aliquod corpus constituent, quisque pro rata 25. Joachi-
micos solvit. Excipiuntur filii, qui quinque defuncto patre,
vivente decem Joachimicis fiscum locupletantur, semper re-
spectu habito representationis Juris, ut si pater fuerit minus
perfectus, & filius desideret perfectus fieri Salinator, rectè tan-
tam, quantam verè peregrinus, solvat summam, quia in id,
quod pater non habuit, non potest succedere, arg. l. 62. d. R.
7. l. 31. de her. inst. l. 13. §. 5. quod vi. l. 1. §. 1. si quis test. l. 84.
d. R. 7. In lubitu autem successorum, an unus solùm, vel omnes
simul masculi successores de defuncti bonis investiri velint,
O. Salinat. Ann. 1644. lb. 3. Sed olim controversia incidit inter
Senatum & Ottonem Wogav. qui duos adhuc habuit fratres,
qui simul de una sede cujusdam fontis investiti fuere, dictus
Otto*

Otto plures sibi emit in eodem fonte sartagine cui emptio-
Senatus objecit die Willkühr / cap. Wie viel Pfannen ein
jeglicher kauffen mag / ubi: Auch wollen wir / daß nie-
mand von Bürgern mehr Pfannen haben sol in einen jeg-
lichen Born als einen Stuhl. Ottonem autem habere u-
nam sedem ideoque plures sartagine emere non posse, ratio
uit (1.) quia potest hanc arborem vindicare quoad totum Dd.
in verbo vindicare de invest. in re alien. 2. F. 8. vid. Gæd. c. 6. num 1.
(2.) quia simul, non pro parte quilibet investitus. n. 2. (3.) quia
repræsentent simul patris & ita unam personam n. 3. (4.) arg.
l. 72. de V. O. (5.) quia non statutorum verba sed mens inspi-
cienda n. 4. Verum has rationes ordine rejicit D. Hennig. Gæ-
den *c. 6. n. 12.* & decidit utut Otto ratione Comunionis dominus
dicatur tamen hoc non verè sed fictè accidere, verè dominus
duntaxat est, quantum ad dispositionem partis suæ, atque ita
divisione intellectuali hoc fieri ut partem quilibet suam possi-
deat n. 7. & 12. quoniam plures in solidum domini esse non
possunt, sed quilibet partis suæ dominus intellectualiter est n.
13. atque ita intellectualiter pars una ab altera distincta videat-
ur, ideoque Ottonem tot emere adhuc posse sartagine, quot
una sedes recipit, computatâ eâ parte, quâ divisione intelle-
ctuali in communiione utitur.

THESIS V.

Subjectum passivum dicimus illos, qui Jus
Salinarum utendum fruendum suscipiunt, eâ
lege, ut cum eo negotientur & postea debitos
domino præstent fructûs, welche die Pfannen in
Versiedung nehmen / und die Ausläuffte davon
geben.

HYPOTHES.

Jus Salinarum utendum fruendum suscipiunt personæ
habiles quod vocabulum J. C. varie accipitur, de quo *l. 6. de
castrens. pecul. l. 9. de curat. furios.* Habilis vero ad suscipien-
dum jus s. sartagine, inter alia nulla infamix macula laborare

D

des

debet. *vid. Ord. Salinat. tb. 2.* Eines unbescholtenen Wandels. (2.) zu Pfannwergs Nahrung habilis. (3.) mit 3. Pfannen Deutsch oder so viel den Werth nach in andern Brunnen. (4.) Soll er für 3000. Thl. Guth im Thale haben. *add. bypotbes. penult.* (5.) Debet conjugatus esse, & familiam in Civitate alere: *vid. der Stadt Willkühr/ Cap. Von Pfannwercken/ubi:* Auch sol hinfort niemand Pfannwercken/er sey denn ein Bürger zu Hall/ beehliget oder im Ehestande gewesen (unde haut suscipitur impubes) impubes autem hic non ut in successioneibus feudalibus habetur ille qui nondum implevit annum 13. cum 6. hebdomadis Lehnrecht c. 26. Weichb. art. 29. & 49. Sed secundum Jus civil. & Saxon. communiter receptum qui nondum implevit annum 14. Carpzov. p. 2. c. 11. def. 9.) beerbet oder beeignet / nisi mortuo patre vel avo repræsentet personam ejus filius vel nepos, per sequentia, oder hätte nach seines Vaters Tode eigen Haus / Küche und Rauch. *d. Ord. Salinat. tbef. 3.* Excipiuntur illi Salinarii welche der Fürstl. Gnaden/ auch der Kirchen und gemein Guth und Pfann verschieden/ und Ihr Durchl. Diener. Willkühr. *Cap. von der Lehntafel in fin. Pf. Ordn. tb. 2.* à quibus verbis ultimis rectè exemptus esse debet Studiosus vel miles vel qui fixam alio loco non habet sedem, quod quondam Anno forsan 1554. à quibusdam maximè fuit negatum ob generalia textus verba, ubi autem textus non distingvit nec nos distinguere, debemus l. 15. §. 6. de testam. mil. arg. l. 1. §. generaliter 1. de legat. prest. Baldus ad l. 3. §. fin. ne quis cum qui in jus voc. facit (2.) quod statuta sint stricti juris & in ea non veniat nisi quod verbis expressum Bald. in l. si severi 2. C. ex quibus causis infam. irrog. & in l. cum anule. & incest. & inut. nupt. ubi statutum non determinat nec ego determino inquit, sed his non obstantibus affirmare voluit contrariam D. Chilian. Goldstein in Consilio quod dedit hac de re, quod non verba sed mens statutorum inspicienda, & illa opinione concessa maxima eveniret iniquitas, æquitas autem semper inspicienda. l. 9. de servit. l. 5. C. de LL. l. 13. §. 2 ff. de excus. tut. Et tandem cum limitatione decidit, etiam de pupillis, qui domum & familiam sustentare non valent,

lent, quod si sint magnæ facultatis debeant sibi comparare do-
mum, quod si non, hoc ipsis remittendum, quia statutum loqui
videtur magis de peregrinis, quam de absentia probabili ad
tempus, vel de pupillo qui patri succedit, quod innuunt ver-
ba *der Willkühr von der Lehntafel* / ubi: *Daß der Rath*
niemand in die Lehntafel soll einschreiben lassen / er sey
Dem ein besessener Bürger / &c. hæc de iis, qui Jus Salis con-
ficiendi sulcipere possunt dicta sunt: sequitur nunc, an unus
invito altero ab hoc contractu resilire possit antequam ex da-
tione alterius contractus iste adimpleatur? ad quam deciden-
dum rectè distingvimus inter dantem & accipientem, ex parte
dantis omnino ipsi integrum est, utrum agere ad implendum
contractum actione *P. V. l. natural. §. 1. de P. V.* an ob alterius
cessationem an alias pœnitentia ductus malit datum repete-
re per *Conditionem c. d. c. n. f. per l. 3. §. 2. l. 5. l. 51. de conditione*
caus. dat. c. n. secut: non obstat. l. 14. C. rescind. vendit. qua non
solum res corporales. *l. 1. 2. 3. 5. §. 6. h. t.* sed etiam incorpora-
les *l. 4. §. 4. C. de condict. c. d. c. n. f. l. 86. de condit. §. demonstr.*
condicentur, non obstat. l. 10. de condict. c. d. c. n. f. l. 9. de P. V. cu-
jus rei ratio forsitan ea, quia non nisi rei datione alterum sibi
ad dandum vel faciendum obligavit, nec ipse nondum quic-
quam accepit, unde vel ut faciat aut det, P. cum eo V. agere,
vel conditione suum repetere potest *l. 5. §. 3. de condict. c. d.*
c. n. f. Donell. tit. de P. V. c. 2. Strauch. Diff. 16. aphor. 7. Hahn.
ad Wesenb. tit. de P. V. n. 2. p. 1082. Secus se res habet ex par-
te accipientis, qui pœnitere neutiquam potest, quia accipiendo
fese danti obligavit Schneid. ad Inst. tit. de obl. p. 831. Tabor. de
Jure Soc. c. 4. n. 6. Dn. Præs. Exerc. 25. tb. 14. Dissent. Bicc. p. l.
5. §. 3. vers. plane de condict. c. d. c. num. f. dicta procedunt in iis
contractibus ubi ipsis causam dedit rei datio. l. 1. de R. P. Ex-
cip. illi contractus innominati, qui finiendarum litium causa in-
iti, in quibus sine stipulatione etiam pœnitentiæ non est locus
ne lites semel decisæ instaurentur l. 65. §. 1. de condict. indeb. l. 6.
l. 39. C. de transact. Vinn. de pact. c. 8. n. 22. Dn. Præs. Exerc. 25.
tb. 14. Stipulatio autem in specie contractibus innominatis
adjecta operatur quod pœnitere non liceat Barbos. ad l. 4. C.

de R. V. n. 3. Carpzov. p. 2. d. 23. n. 8. Dn. Præs. Exerc. 47. thes. 4.
à qua nostrum contractum etiam confirmari putamus, utpote
qui tam verbis quam literis, quæ ad confirmandas magis obli-
gationes adhibentur *l. 3. §. 1. de act. emp. l. 4. §. ult. de usur. l. 7.*
§. 12. de Pact. l. 99. de V. O. l. 6. §. 1. de rejud. Vult. J. R. d. l. num. 2.
Bachov. ad Treutl. D. 22. thes. 2. lit. B. Dn. Præs. Exerc. 47. ib. 4.
confirmatur. Id quod probant congruè verba concepta, *con-*
cedo tibi Sartagines, ut præstes mihi maximam partem reddituum,
quæ verba inferi etiam solent literarum obligationi, s. syngra-
phæ, quæ inter paciscentes in rei fidem conscribitur. *Vultej.*
J. R. c. 40. n. 1. Hahn. ad Wesenb. de fid. Instrum. n. 1. verb. defi-
niti. Dn. Præs. Exerc. 28. thes. 23. apud nos dicitur **der Versä-**
gungs-Zettel / patescit ex dictis contractum nostrum pœni-
tentia non subjacere, quò facit, quod in ipso conventionis mo-
do tacitè renunciant pœnitentiæ, cui renunciari posse patet
inde, quia citra pœnitentiam contractus consistere potest, id-
eoque refertur ad naturalia innominatorum, quæ consensu
partium mutari possunt adde *Dn. Præs. Exerc. 16. ib. 24.* renun-
ciant partes pœnitentiæ in hoc contractu, dum conveniunt, *do*
tibi sartaginem ut post negotiationem, mihi des fructus, & ita ex mo-
do conventionis locum habere nequit, atque ob conventio-
nis indentatem illius contractus ubi Archiepiscopus ex singu-
lari gratia bona vel mensalia vel deficientibus hæredibus
legitimis ad eum redeuntia civibus Hallensibus concedit eâ le-
ge ut redditus ipsi præstent, **umb die Ausläuffte** / *Heig. quest.*
14. n. 35. 36. 37. Qui n. 42. Censeo igitur Contractum J. G. in-
nominatum à consuetudine & ab Archiepiscopo Ernesto con-
ditis statutis Salinariis talem formem & nomen accepisse ut ple-
nissimum robur exemplo aliorum Contractuum nominatorum
habere cœperit, neque dubitari debeat talem contractum & ab
initio firmitatem suam habere & postea reconventioni & pœ-
nitentiæ non subjacere & ita decisum. *Ann. 1594. 18. Decembr.*
vid. Klock. de arar. l. 2. c. 9. n. 6. p. 240. Carpzov. p. 3. c. 51. def. 3.
Et ita ab eandem conventionem idem Jus statuimus *l. ult. C. de*
Const. pec. Negotiantur etiam illi periculo Archiepiscopi, un-
de si lignorum incidat caritas Episcopo decedit, his addidit sta-
tutum

tutum Ernestus ArchiEp. Anno 1479. quo singuli successores
in Capitulatione Episcopali jurant, se Salinas hasce nemini nisi
civibus Hallensibus concessuras Heig. *d. l. n. 51.* Sixtin. de Re-
gal. *l. 2. c. 19.* Befold. *thes. pract. voc. Salzpffannen* / ubi Salinas
excellentes esse in urbe Burgundix, quarum redditus quot-
annis 300000. libras excedat, & his vix cedere Salinas Hallen-
ses Saxonicas. Spreng *Fragm. J. P. c. 10.* Harum autem Sali-
narum dominium manet ArchiEpiscopo ut quæ tanquam bo-
na mensalia omnem respuunt alienationem nec dominio al-
terius possunt subjici, usus earum saltem conceditur Cluten.
Sylog. rer. quotid. tb. 24. lit. T. f. 52. & ipsi non possident sed in
possessione sunt, quia alieno nomine possident. *l. 1. §. 1. de ac-
quir. poss. l. 2. C. de prescript. 30. vel 40. annor.* Heig. *quest. 14. n. 41.*
eademque ratione dans in nostro contractu manet sartaginis
Dominus utilis, accipiens autem ad tempus in possessione &
ita periculum dantis etiam esse debet, de qua in forma acturi
sumus.

THESIS VI.

Materia s. objectum circa quod versatur
contractus sunt Salinæ vel sartagine, quæ
conceduntur.

HYPOTHES.

Hoc Jus Salis coquendi & conficiendi antiquitus priva-
torum fuit proprium & maximè eorum arbitrio permillum,
quorum in fundis & finibus illæ Salinæ reperiabantur, & ad
quos fundus jure proprietatis pertinebat, *l. 4. §. 7. d. censib. l.*
magis puto. §. 5. d. reb. eor. qui sub tutel. l. 32. de usu & usuc. legar.
etiamsi fructuarius illos invenerit, *l. 3. cum seq. de reb. eor. qui*
sub tut. Zobel *p. 2. Disf. 43. num. 15.* Gœden. *Conf. 1. fol. 13.* & e-
jusdem censentur juris, cujus auri & argenti fodinæ *l. 11. p. ff.*
quod cujusq. univers. add. Schneidvv. d. Feud. p. 2. num. 108. &
communiter in fructu prædiorum habebantur *l. fruct. 7. §. sed*
etsi 14. Solut. matrim. l. 9. §. sed si 2 de usufruct. Privati autem ju-
ris eas fuisse præter decimam fisco debitam putat Knichen in E-
lect. & Ducat. priv. *c. 5. titul. von Berg und Salz Werck.*

Schneidvv. d. feud. arg. l. Cuncti 3. d. metallar. & metall. XI. p. 2. num. 106. quæ non fuit propriè decima, sed interesse aliquod pro læsione fundi, Henning Gœden. Conf. 1. uum. 10. Heig. d. quæst. num. 17. Posteaquam verò ex virtute, præstantiâ & necessitate Salis magis magisque repertum, quanti redditus, quantaque vectigalia in commune Reipubl. bonum redundare possit, factum inde tractu temporis, ut libertas ista, privatis prorsus adempta, Salinæq; fisco Principis addictæ fuerint; id quod est, quod inter Regalia Salinarum vectigal numeratum reperitur, cap. un. quæ sint regal. Klock. de ærar. l. 2. c. 9. n. 17. & seq. postea non contenti vectigalibus Salarix annonæ impositis, municipibus jus esse vendendi salis voluerunt & municipium hujusmodi & publicanorum societates & collegia approbata sunt, l. si quis 11. C. de vectig. & commiss. l. 1. in pr. quod cujusq; univers. l. liber homo 59. §. 1. de hered. Inst. l. 12. l. 13. d. publ. & vectig. l. 17. §. 1. d. V. S. Hodiè in Aurea Bulla Caroli 4. tit. **von Gold Silber und andern Erz/Wegen.** fodinæ Salis, auri &c. Electoribus ex speciali saltem gratia conferuntur, nec ullum ex iis tributum Imperatoris fisco pendunt, Wefenbec. conf. 45. Heig. d. quæst. num. 26. Quin etiam cæteri Imperii status ex singulari privilegio Jus Salinarum tanquàm regale exercent, Dan. Otto d. 7. P. c. 11. fol. 309. neminem etiam ante compositam Auream Bullam sine concessione Salinas habere potuisse, noviterve repertas ad majestatem spectasse: Id vel solùm probant Salinæ Hallenses, ab Ottone I. ArchiEpiscopo cuidam Magdeburgensi donatæ, & sic juris Episcopalis effectæ, Heig. pag. 1. quæst. 14. num. 28. Regner. Sixt. de Regal. lib. 2. c. 19. & 17. Conradus & Benedictus Carpzov. d. Regal. Disputat. Inaugural. thes. 62. 59. 60. 61. Magnif. Dn. Præs. Syntagmat. 7. f. cap. 6. thes. 26. num. 3. à quo iterum civibus concessum in feudum proprium, quod probant verba, quæ scripsit Senatus ad Universitatem Wittebergenf. A. C. 1599. **Und ist zu wissen / daß ob wohl obgedachte Thal/Güther vom Erzbischoff zu Lehn rühren / auch die Güther davon Rosß Dienste leisten müssen / so hat der Bischoff kein ThalGuth für sich behalten können / ob gleich endlich per generationem finitam**

tam

tam etwas an ihn kommen / sondern er hat solche eintens
Bürger in Halle geben müssen. Et postquam An. C. 1479.
die Trium Regum urbem sibi appropriavit Ernestus ArchiEp.
quartam partem Salinarum & Sartaginum sibi reservavit, re-
liquas Salinas & Sartagines civibus rursus sub certâ præsta-
tione in feudum concessit : verb. Senatus ad Capitulum Mag-
deburg. Anno 1580. Zu dem hat es viel ein andere Geles-
genheit mit den Thal Güthern allhier / als mit andern
Feudis, denn wir von Thal Güthern Kauff / und Thal-
schoss / Lehnwahren und Thalsteuer und andre Beschwer-
rung tragen und geben müssen. Et hoc factum per breve te-
statum, h. e. per testimonium aliquod, quod probat investitu-
ram, subscriptum à testibus seu parib. Curia 2. F. 32, qui test.
sunt necess. 2. F. 2. quid sit investit. Schneidw. d. Feud. p. 4. n. 25.
Et per hoc breve testatum ipsis conceditur Dominium uti-
le, Dominus retinet Directum, verb. Senatus ad Scabin. Wit-
temb. sunt A. 1599. die 12. Nov. Welche Salz / Güther al-
lerseits nicht Erbe / (ausgeschlossen wenig Pfannen) son-
dern nur Lehn sein / und hat der Erzbischoff also das
Dominium Directum, die Bürger zu Halle utile daran / vel
per Ceram vulgò im Wachs / oder Canteley Lehn Heig.
p. 1. quest. 14. n. 31. cujus talem naturam esse scripsit Senatus ad
Capitul. Magdeb. A. 1600. der alte Stylus, Natur und Bes-
chaffenheit / der Canteley Lehn beruhet nur auf einem
regress, i. e. illi, qui mutant domicilium Hallense, & alibi fi-
xam habent sedem, bona statim vendere, exque tabella cerea
eradi debent, mortuis suis, & cum ipso investitis, seinen mit-
belehnten / liberum tn. ipsis, an velint revertere vel regredi, &
ex capite talismodi feudi de novo in cerâ radi, bonaq; posside-
re, quæ bona aliàs Principi ratione finitæ generationis accede-
rent, qui enim tabellis cereis non insertus, regulariter hoc in
feudo nequit succedere. Investitura hæc, rarius ab ArchiE-
pisco, sed ab ejusdem & Capitul. Magdeburg. Legatis in Cu-
ria præsentem Senatu, cui interest Salisgravius, qui respectu
Salinatorum & Hallurgorum exercet Jurisdictionem, exinde
Grave dictus, quoniam vox Grave indicat Judicem, Heig. p. 1
quest.

quest. 2. n. 43. Hannon. *Disp. Jurid. p. 2. d. 8. corol. 1. lit. E.* quod
 vocabulum quidam à *Grav/i* e. canitie dictum volunt, sed me-
 lior videtur Heig. opinio *d. l.* qui à vocabulo *graben* eos di-
 ctos putat, à re ipsa scil. quia de his dijudicandis ap. veteres ut-
 plurimum præpositi erant, ut lites dirimerent, lites autem à li-
 mitibus dicti sunt, Isid. *in c. porus d. V. S.* unde Tacitus de
 mor. Germ. Germanos olim vicos locasse non connexis &
 coherentibus ædificiis, add. Besold. *thes. pract. vocab. Graff.*
König in polit. 1. c. 38. fol. 548. Gothofred. *Ant. Disp. feud. 2. tb.*
4. lit. c. Hodie hanc jurisdictionem exercet Vir Magnif. Nobi-
 liss. & Consultiss. Dn. D. Fridericus Hohndorfius, Consiliari-
 us in simul Principis Aulicus, Fautor & Promotor meus singu-
 lari observantia colendus, cum a. voce *Grave* semper so-
 leat præponi illud, circa quod judicando versatur, etiam Ratis-
 bonæ Magistratus *Hansgraf* dicatur, qui cognoscit de litibus
 concernentibus mercaturam, & *Hansgraf* nihil aliud ac *Han-*
belsgraf vid. Besold. *th. pract. voc. Hansenstätt.* Ita etiam Ma-
 gnif. Vir, quia rebus Salinariis dijudicandis præest ad differen-
 tiam aliorum Graviorum Salis Gravius dictus. Latine olim à
 Conrado Archi Episcopo in privilegiis, quæ concessit civitati
 de moneta Anno 1276. dicebatur Judex seu Comes in Val-
 le Salinarum.

THESIS VII.

Forma hujus contractus in eo consistit, ut
 legitimo modo hoc jus concedatur, domini-
 um in concessionarium non transferatur.

HYPOTHESIS.

Solent Salinatores, vel ii, qui Sartagine ex quocunque
 justo titulo tenent, ad tempus ut certam pendant pensionem
 aliis Salinatoribus sartagine concedere; Concessio hæc fit
 per instrumentum sive literas, *durch einen Versage Zettel*/
 vid. *tb. 3. in fin.* non ita ut Cessio hæc operetur translationem
 domini, quia periculum manet apud dantem, & res perit
 suo Domino, *l. 9. C. d. pignor. act.* Carpzov. *p. 2. c. 26. def. 20.*
 quod

quod ipsum argumento esse a't Heig. laud. *quest. 14. n. 7.* do-
minium non transferri *l. 1. § 5. de estim. act. l. 10. de jur. dot. l. 17.*
§. 1. de P. V. ipsique quibus conceditur non possident. *l. 1. §. 1.*
de acquir. rer. dom. l. 2. C. de prescript. 30. vel 40. annor. unde so-
lum negotiari possunt cum jure concessio, dominium autem re-
manet apud dantem, inde mortuis de concessi bonis investitis,
deficientibus legitimis feudi successoribus Jus illud redit ad
ArchiEpiscopum *z. F. 86.* Sed olim A. 1599. extitit dubium in-
ter ArchiEp. & Senatum, cui Senatus objecit, si post generatio-
nes finitas, Salinas sibi ArchiEp. reservaret, tractu temporis to-
tas Salinas transire, id quod contra *Regiments/Ordnung/
Ann. 1479. & Thal/Ordnung/1582.* qua de re consulere Dn.
Scabios Jenenses, à quibus pronunciatum ArchiEpiscopum
illas Salinas supra numerum A. 1479. electas habere non posse,
sed illas alienare debere, verba Senatus sunt: *Diemeil denn
post generationes finitas die Thalguether dem Erzbischoff
heimfallen/und uff Ihr Gnaden Schrift kommen / Als
haben sie sich bald mit Erzbischoff Ernesto verglichen/
dass Ihr Gnaden eine gewisse Zahl haben / und was Ihr
darüber heimfällt / solches besessenen Bürgern überlassen
soll.* Quæritur hac occasione, si vasallus moriatur an statim
succedat Dominus, atque lucretur fructus deficientibus hære-
dibus feudi legitimis, an fructus transmittat ad hæredes allo-
diales? quam quæstionem secundum Jus Saxon. decidere non
possumus, quia verba successionis ratione fructuum in Const.
El. *p. 3 c. 32* solum loquuntur de fructibus industrialibus, ac hac
ratione distinguitur an fructus rastro subacti, nec ne? illi perti-
nent ad agnatos Vult. *de Feud. l. 1. c. 11. n. 100.* Schneid. *de Feud. p. 6.*
n. 29. & ad §. 26. I. de R. D. Carpz. p. 3. c. 32. def. 1. fructus verò
qui rastro non subiguntur, sed certo tempore maturescunt, ut
vineæ, ad hæredes allodiales pertinent, si post diem Ur-
bani decesserit defunctus *art. 58. lib. 2. Land Recht. Carpz.*
p. 3. c. 32. def. 3. Cum autem fructus ex Salinis promanantes, ne-
que rastrationem, neque sationem præsupponant exemplo La-
pidinarum Lud. Schrad. *dist. 3. n. 66* Ideo nec jus Saxonicum
applicari potest, nec J. Commune Feudale, quo Vasallus post

E

Au-

Augustum ante Martium defunctus omnes fructus relinquit Domino, si post Calendas Martii usque ad Augustum decefferit, omnes illius anni fructus ad hæredes suos transmittit allodialibus *cap. 1. §. his consequentes, hic finit. lex & inc. Vult. de feud. l. 1. c. 11. n. 100. Schneid. de Feud. p. 6. n. 29. Carpzov. p. 3. c. 32. def. 9. & 1.* Sed in nostro contractu paucis edoctus sum dominum statim post mortem vasalli succedere in ejusdem jus, ita tamen ut successores in possessione maneat eo anno, dominus autem lucretur fructus **die Ausläuffte** agnati autem tantum. **den Siede/Profit.** Sed quid si filia mortuo patre, tantum ex allodialibus non retineant ut legitimo ipsisque conveniendi modo elocari possint, bona autem Feudalia veniant ad Archiepiscopum? hoc casu Archiepiscopus promisit **in der Regiments/Ordnung** se eas convenienti modo elocare velle ex bonis Feudalibus, quæ plerumque tertia pars est bonorum Feudalium, conjunctim filiabus acceptis, quod & obtinere potest in fratribus & agnatis qui deficientibus allodiis sorores justè elocare debent, & astringuntur per Ord. Pol. **von Ausstattung der Töchter aus den Lehngütern** / ubi: So ein Lehmann einen oder mehr Söhne / und zugleich auch Töchter / oder aber keine Söhne / sondern nur eine Tochter / und an Erbgütern so viel nicht verlassen würde / daß die Töchter ihres Herkommens und Gebuhre nach / davon ausgestattet werden können. Non observata distinctione an feudum sit antiquum vel novum de quâ distinctione *c. unic. vers. novam. 2. f. 32. Vult. c. 8. pr. Rosenthal. c. 2. §. 14. & 15.* id quod innunt satis verba generalia. **Ord. Polit. Von Ausstattung der Töchter aus den Lehngütern.** Quæ distinctio J. Saxon. recepta & quidem ita, si propter feudum novum & emptitium patris bona penitus absumpta. Carpzov. p. 2. c. 46. def. 22. n. 2. def. 24. vid. Hart. Pist. p. 3. q. 38. tunc filiabus debetur elocatio. Simili ferè modo extra Electoratū distinguitur ut ex feudo novo vel emptitio filia elocari debeant, non sufficientibus bonis hæreditariis Petr. Heig. *quest. 25. n. 66.* non antiquo, quia legitimam petere non possunt: ab intestato enim non succedunt *p. l. 8. §. 8. de inoff. test l. 8. C. eod. l. 6. §. 1.*
ff. de

ff. de inoffic. test. Carpz. p. 2. c. 26. d. 24. unde Ann. 1555. à Jud. Aul. Lipsiens. rescriptum verb. Darauß wird gesprochen / daß die Bürgers Söhne solches zu thun nicht schuldig / & hoc forsan ex feudo antiquo. Sed eadem pugnat ratio in feudo novo, & ipsis non competit elocatio ideo in feudo novo quod ex eo legitimam petere non possint, que esset illatio ex argumento hoc. sed multo alia subest ratio, indeque rectius non distinguitur in nostra civitate inter feudum antiquum vel novum, propter generalitatem textus, & ex utrisque feudis petunt elocationem bonis hæreditariis deficientibus, eadem autem ratione non distinguitur in civitate cum J. Sax. inter filias nobilium & plebejorum. vid. Berlich. p. 3. concl. 11. num. 85. P. Heig. p. 1. q. 25. 166. Carpzov. p. 3. c. 9. def. 29. verb. Ord. Polit. d. cap. Und wie andere von Adel gleiches Vermögens in Lehengütern ihre Töchter gemeiniglich auszustatten pflegen. add. Carpz. de onerib. feud. dec. 3. pos. 5. n. 6. ubi tradit, quod si feudum ad 3000. florenos valeat, filiam accipere debere non ultra quadringentos. Sed melius esse item monet n. 8. & seqq. si personæ status, feudi æstimatio idem personarum succedentium & filiarum numerus consideretur d. O. Pol. d. t. Porro ad formam hujus contractus pertinet, ut dominium in accipientem non transferatur; neque possessio add. thes. 5. & Heig. q. 14. num. 14. quod videtur legibus contrariari civilibus, ubi in omnibus contractibus innominatis dominium transferri percipimus, & quidem quod æstimatorium attinet in eo transferri dominium probat (1.) arg. l. 1. pr. de æstimat. ubi an ex vendito detur actio dubitatur, quod si dominium remaneret, dubium fuisset supervacaneum arg. l. 80. de contrah. empt. (2.) §. 14. de act. l. 75. §. ult. de V. O. (3.) arg. l. 1. §. de æstim. l. 10. de jure dot. Schultz ad Modest. Pistor. p. 3. quest. 130. n. 88. Jacob. Sand. de contract. Disp. 15. thes. 1. Permutatio est dominii & similis juris in re translatio quæ vel invita vel voluntaria, illa non transfert dominium, non obst. Tausch ist kein Raub / add. Carpzov. crim. quest. p. 2. quest. 91. n. 9. p. 345. Dn. Præf. Exerc. 1. th. 23 26. Joh. à Felde Elem. c. 2. membr. 1. art. 2. hæc transfert arg. §. 14. de act. l. 75. §. fin. de V. O. l. 167. de R. I. arg. l. 1. §. 3. de R. P. Frantzk.

in comm. ad Pand. de R. P. n. 3. Do ut des quia idem cum per-
mutatione dominium transfert: *arg. l. 5. §. 1. de P. V.* Hahn. Ba-
chov. *ad Wesenb. de R. P. num. 10.* Dn. Praef. *ad tit. de R. P.*
Dissent. Wesenbec. b. t. num. 10. Do ut facias, facit transire
dominium *l. 1. §. 2. de P. V.* *arg. l. 13. §. 1. eod.* Bachov. *ad*
Treutl. volum. 1. Disput. 24. thes. 5. lit. C. In reliquis duobus
facta praestantur, quae sunt irrevocabilia, factumque in-
fectum fieri nequit *l. 28. de P. V.* Verum quanquam di-
cta quodammodo veritati nitantur, negandum tamen pror-
sus non est, dari etiam contractus innominatos in quibus non
transferatur dominium. §. praeterea 2, *verb. placuit. locat. cond.*
l. 17. §. 3. de P. V. l. 1. §. 2. arg. l. 3. & l. 4. eod. vel si leges non suf-
ficerent id probant vel noster contractus vel ille quâ princeps
ex liberalitate alicui salinas concedit **Gnadenpfannwerck**
de quâ Heig. *d. quest. 14 arg. d. §. 2. locat. cond. & l. 17. §. 3. eod. add.*
thes. 5. quarum usum alienare nemini prohibitum, modo evite-
tur usuraria pravitas, quod quidem olim adeò strictè non ob-
servavere contrahentes vid. Magnif. Dn. **Richter Decis. 4. n.**
20. Sed hodie, per constitutionem *A. 1644. d. 30. Septemb.* edi-
tam, Princeps, ita usurariam pravitatem, de (quâ *Recess. Imp. de*
A. 1500. 1539. 1577. 1600. **So viel nun/ubi §. pro singulis centenis**
annuatim permittuntur, J. Civil. quales usurae permittae fuerint
Dn. Hahn *ad Wesenb. ff. de usur. n. 2.* Dn. Praef. *Exerc. 27. th. 49.*)
exulem voluit, ut ex locationibus conductionibus hisque simi-
libus contractibus, inter salinatores de re salinariâ initis, tan-
tùm permiserit loco usurarum fructus **die Ausläuffte. verb. d.**
constit. Daß keiner mehr für die Güther geben soll / als die
bloffen Ausläuffte / und von einen grossen Rothe 50. flo-
ren. Ingleichen auch Ihr Fürstl. Durchl. alle locat. con-
duct. aus Landes Fürstl. Macht und Obrigkeit auff die-
se Masse restringiret und geändert. Idem statuitur in pa-
cto retrovenditionis, non obstante quod pactum retrovendi-
tionis cum laesione enormissimâ etiam subsistat Fab. *in Cod. de*
res. ind. vend. def. 29. Carpzov. *p. 2. c. 1. d. 1. n. 7.* & hoc forsan ex
eâ ratione quia emptor dominus rei est. vid. Gomez. *de empt. &*
vend. c. 2. n. 27. Donell. *ad l. 9. n. 17. C. de pact. inter empt. & ven-*
dit.

dit. Gail. 2. obs. 16 & 18. Hart. Pist. p. 1. q. 24. n. 12. Hahn. ad Wes. ff. de
resc. vend. Dn. Præf. Ex. 23. tb. 46. Emptor autem in nostrâ civitate
etiâ ex pacto retrovenditionis solos lucratur fructus die **Ausst**
läuffte / d. cōst. 1644. & Dn. Richt. Dec. 4. n. 20. ob minimâ tamen
laxationem vix quicquam emptori de summâ detrahi posse puto
arg. Recess. Dep. An. 1500 § **Wucherlichen** Contracten. & d. A.
1654. § **Anreichend die künfftigen Zinsen**. Andr. Rauchbar.
quest. 20. n. 38. p. 1. Dn. Carpzov. p. 2. c. 20. def. 1. & 3. Dn. Richt.
ter Decis. 74. n. 14. Dn. Præf. Ex. 27. tb. 49. Dici quoque con-
tractus innominatus illa conventio potest, quâ salinarii solent
convenire, his verbis, do tibi sartagine per unum vel binos
annos utendum fruendum ut finito tempore meam restituas
& aliam sartagine ejusdem valoris s. ex eodem fonte per i-
dem temporis spatium mihi concedas, quæ dicitur **auff dem**
Bocknehmen / ex quo contractu iterum probatur domini-
um non transferri, & tamen actione P. V. agi posse, quæ indu-
cit contractum innominatum arg. l. 2. & 3. de P. V.

THESES. VIII.

Finis, qui primus in intentione & ultimus
in executione est, ut concessum finito tempore
restituatur & fructus perceptus iusta æqualitate
dividatur.

HYPOTHESIS.

Restitutionem juris concessi inducit vel ipsa hujus juris
natura, vel conventio partium, insimulq; longa superveniens
consuetudo confirmans, vid. thes. præced. Heig. quest. 14. num.
23. Dixi ut iusta proportione & æquitate fructus inter conce-
dentem & concessionarium dividantur, qui æstimandi juxta
l. mutius 30. pro socio. quæ proportio, ut antea monui, esse
posset Arithmetica, quia contractus innominati sunt domini
translatitii, ut latius præcedenti thesi deductum, atque hac ra-
tione nil nisi commutationes e. g. permutatio, do ut des &c.
circa justitiam autem commutativam versari proportionem a-
rithmeticam, nemo inficias ibit, quæ versatur in eo, ut illud,

in quo alter circumventus corrigat, & plus habenti deducat, minusq; habenti addat Dn. Præf. *Ex. 1. thes. 15. & seqq.* & Joh. à Feld. *Elem. p. 1. c. 4.* non autem ob minimas etiam circumventiones, in contractibus hæc adhibetur proportio *p. 1. 16. §. 4. d. minor. l. 22. §. 2. & 3. loc. cond. l. 23. eod. l. 2. C. de resc. vend. Pac. ad §. ult. l. 1. §. 2. l. 7. d. Paß. lit. E. Hart. Pist. p. 1. q. 23. n. 4. Dn. Præf. Ex. 6. th. 14.* nisi dolus causam dederit, vel enormis intervenerit læsio juxta *l. 2. d. resc. vend. Carpz. p. 1. c. 1. def. 8. num. 4.* cum autem in nostro contractu & cesset commutatio & domini translatio, neque res ipsa corrigatur, sed fructus ex re provenientes, ideòque distribuuntur fructus inter eos proportionem Geometrica, h. e. respectus habetur rei collatæ, etsi ab altera parte non res, modo operæ præstitæ fuerint, juxta *§. 2. d. Societ.* Inde concedens vulgò *die Ausläuffte* / & concessionarius ob operas præstitas minus, *den Siede/Profit* lucratur, & quid multis? ipsa conventionis verba talismodi proportionem innuere videntur. Pluribus notavi Concessionem Salinarum non inducere translationem domini, unde qd.: an nullo modo dominium in alium transferri possit? Quæ quæstio decidenda ex *Jur. Feud.* quia jus salis coquendi est feudum, feuda autem sine consensu domini alienanda non sunt, *1. f. 5. quib. mod. feud. amittat. 1. f. 13. de alienat. feud. & 1. f. 21. §. si quis. de feud. sine culp. non admittend.* Inde (1.) requiritur consensus domini directi, idem sentit *J. Sax.* in hoc tamen differunt, quòd Jus Electorale Saxonicum etiam consensum agnatorum & simultaneè investitorum requirat, nisi ab agnatis revocari debeat, *Const. Elect. 48. in pr. & const. 49. Joh. Schneid. d. feud. p. 5. n. 59.* Jus autem commune Saxonicum feudum sine consensu domini alienatum ad dominum magis, quàm ad agnatos illud devolvit *2. f. 38. d. vasall. qui cont. const. Catbar.* Sed hoc sub certâ limitatione vult *Hartm. Pistor. p. 2. quest. 15. & 17. num. 13. pag. 733. Carpzov. p. 2. c. 49. def. 12.* Salinæ autem Hallenses quanquam feudum sint, tamen sine consensu domini, (nisi sub hæc limitatione, e. g. Si in lineâ successionis quædam adhuc sint personæ. *Germ. Wann der Fall nur auf zwey oder vier Augen stehet/*) exemplo allodii alienari posse puto ob diversitatis rationem,

nem, quam sapiunt in hoc passu ab aliis feudis, cessante autem ratione prohibitionis ipsam etiam cessare prohibitionem, l. 18. d. test. c. cessat. extr. in 6to. nemo negabit, ratio autem feudi non alienandi (1) est in 2. f. 52. de prob. feud. alienat. sc. militem non debere alienare feudum, ne servitia domini debilitentur: quanquam non ignorem, fidelitatem esse de essentia feudi, servitia autem tantum de natura, ita ut feudum etiam sine servitiis concedi queat: Schrad. p. 2. c. 2. num. 32. de feud. Arumæ. Diss. 1. feud. thes. 38. vid. Kohl. d. Servit. feud. p. 1. n. 5. fidelitatisque iuramentum omitti possit. text. 2. f. 3. §. 1. in fin. 24. §. 1. 40. 76. Dn. Arumæ. Diss. Feud. 1. thes. 22. vid. Syntagm. J. F. Dn. Præf. cap. 11. tb. 4. manet tamen firmum, alienationem feudi idè prohibitam, ne servitia debilitentur domino, atque licet in concessione nulla fuerit mentio servitiorum, ea tamen præstare tenetur vasallus, quia sunt de natura feudi. 2. f. 23. in fin. §. 55. §. firm. junct. l. 11. §. 1. d. act. empt. arg. l. 6. C. de evict. vid. laud. Dn. Præf. d. l. Inde ad servitia præstanda imperfectus, feudum regulariter retinere non potuit 2. f. 36. an mut. vel al. impos. multumque interesse videtur domino, an habilem vel capacem ad præstanda servitia vasallum habeat, alienatione autem sine consensu domini concessa, tam habiles quam inhabiles ad servitia ipsi præstanda adstricti essent, arg. §. 5. §. 6. de Societ. l. 35. pro socio. atque secundum primævum feudorum originem ii tantum erant capaces, qui ad militiam idonei; successu autem temporis fœminis etiam feuda sunt concessa, J. f. 8 II. f. 30. talismodi autem personis feudum concedens, tacitè præsumitur admittere, ut servitia, quæ ipsa expedire nequit, per substitutum præstet Andr. Kohl. de serv. feud. p. 5. num. 111. Idem de Impubere & Minore sentit Dn. Præf. Syntagm. d. F. cap. 5. tb. 13. Furioso, Prodigio, Muto, Surdo, Cæco thes. 14. & aliis similibus thes. 18. Sicut autem prædictæ personæ servitia per substitutum præstare possunt, ita Salinatores Hallenses sua servitia per pecunias præstant, æræque servitia redimunt, quæ pecunia, an ab hac vel illâ personâ domino præbeatur, nihil interest domino feudi: Hinc Senatus ad Capit. Magdeb. Anno 1596. hæc verba scripsit: **Zu dem hat es eine andere Beschaffenheit**

heit mit den Thal Gütern / denn mit andern Feudis auf dem
Lande ; denn wir davon Kauff und Thalschoß / Lehn
wahren und Thalsteuer / auch andere Beschw. 117 ges
ben müssen / darumb denn auch Hochlöbl.ertz B. und
Vorfahren dahin gesehen / und die alienation und Ver
kauffung gleich andern bürgerlichen Gütern gnädiglich
verstattet / sonderlich wenn der Fall auf mehr denn allein
2. Augen gestanden. Non obit. quod impuberes, mino-
res, &c. feuda concessa alienare non possint, quia & hi tam
ad capaces quam incapaces alienare possunt, Salinatores au-
tem non nisi ad capacem alienatione quacunque feudum trans-
ferre possunt, ob statutum, **Ein ieder / so pfannwergen wil /**
muß ein Bürger sein / Haus und Hof haben / dasselbe be-
wohnen / 3000. Thl. Gut im Thale haben / ehlich sein / o-
der ehlichen / oder doch ehlich gewesen. & personæ hic nihil
operantur, sed pecunia datur ex feudo ipso, & nemo potest jus
suum exercere, nisi pecuniam debitam deposuerit, i. est, **Es**
darf keiner sieden / er habe denn gegeben / was er von Sie-
den zu geben schuldig / sonst wird ihm das Werck geleyet.
Porro Salinas Hallenses posse in scio domino alienari luculen-
ter probat improprietas ejus feudi, vid. Arumnæi Disp. feud. 2.
thes. 5. 6. & 7. Disp. 1. thes. 40. ubi von Kapfhan / Gütern.
Quod feudi genus in quibusdam Thuringiæ, eidemque vi-
cinis locis in usu esse dicit, id quod ideò improprium dicit, quia
à feudi naturalibus in iis receditur, naturamque habet cen-
siticorum contractuum. Ob impropriam autem feudi natu-
ram alienari illud posse, probat *c. 2. f. 48. de feud. non hab. pro-*
priam f. naut. verb. Si quis ea lege dederit, ut ipse & sui hæredes
& cui dederit, habeant. R. Iste, qui sic accepit, poterit id ven-
dere vel donare, vel aliter, si sibi placuerit, etiam sine volunta-
te domini alienare &c. Etiam cum Wesenb. *d. feud. c. 6. n. 22.*
Hartm. Pist. *p. 2. quest. 34.* inferri possit, quòd, si fœminæ à suc-
cessionem feudi ideò exclusæ, quia minus idoneæ ad servitia mi-
litaria sive bella præstanda, & cessante prohibitionis ratione,
cesset etiam prohibitio, Carpzov. *p. 3. c. 28. d. 12. n. 2.* in nostro
autem feudo nulla præstentur servitia, sed solùm pensiones, à
quo

quo feudo excludendas non esse fœminas vult. Cujac. *lib. 4. tit. 104.* Ludolph. Schrad. *de feud. p. 7. c. 4. n. 56. arg. 12. feud. 36.* Heig. *quæst. 416. p. 1. n. 1. § 28. adde Carpzov. p. 3. c. 28. def 12.* Sed contrarium vel per longi temporis consuetudinem introductum vel statutis confirmatum. vid. Ord. Polit. 1652. verb. **Oder aber keine Söhne/sondern nur eine Tochter/ &c. daß dieselbe Geburth und Herkommens nach davon ausgesetzt werden würde.** Ab allodiis porro differunt in eo, quod bona civium in vitis etiam dirui civibus, vel alio modo ob justam causam à magistratu superiori auferri possint id quod communi Dd. calculo comprobatum asserit Gail. *2. obs. 56.* qui & pretii solutionem requirit *n. 8.* quæ solutio de necessitate non est modo justa adsit causa & præprimis in suburbiis vid. Pinell. *in rubr. C. de rescind. vendit.* Menoch. *1. de arbitr. 48.* Mynsing. *observ. 97. c. 5.* Salinæ vero s. Jus Salis coquendi neque ad conservationem Reipublicæ, quæ primaria alienationis ratio, soluto licet pretio, neque alienari neque oppignorari possint ob verba **der Willkühr.** Cap. **Von Verkaufung der Pfannen der Stadt wegen.** verb. **Auch willkühren wir / daß man keinerley Pfannen mehr von der Stadt wegen verkauffen soll/weder zu leihen noch zu Wiederkauff.**

THESES. IX.

Effectus hujus contractus est, ut ob defectum singularis actionis P. V. agamus.

HYPOTHESIS.

Non conditione causâ datâ causâ non secutâ, qua vel pœnitentia ductus vel propter alterius cessationem rem datam repeto *l. 5. §. 1. de P. V.* adde Matth. Wesenbec. *Parat. de cond. dict. c. d. c. n. sec. n. 2.* Treutl. *vol. 1. Diss. 22.* Vult. *J. P. Roman. lib. 2. c. 8. lit. a.* Dn. Præf. *ad d. t. thes. 6.* & hoc ideò quia per inveteratam consuetudinem vel ob modum conventionis ipsam pœnitentiam locum sibi non vindicare in hoc contractu autumo, ut latius *thes. 5.* demonstravi. Actio P. V. est personalis ex contractibus innominatis directò descendens,

F

civi-

civilis, b. f. cōpetens ad implenda contractus verba & præstandum interesse *l. 5. §. 1. de P. V. Heig. ad §. actionum. de act.* Dicitur passim variè in LL. (1.) actio in factum civilis *l. 1. §. 1. l. 5. §. 2. de P. V.* (2.) in factum *l. si tibi 22. l. 24. de P. V. l. 1. §. 1. de R. P.* ita tamen ut hæc comprehendat actionem P. V. non verò actio P. V. actionem in factum, & latius hæc sese extendat quia etiam datur ex delictis *l. 11. §. 1. de dolo. l. 3. de eo per quem fact.* & hac ratione, omnis actio in factum continet actionem P. V. sed non contra. Hahn. ad Wesemb. *de estim. act. in pr.* (3.) actio vel intentio vel condictio incerti *l. insulam 6. l. 9. l. 16. de P. V.* (4.) datur ex precario & dicitur incerti condictio *l. 19. §. 1. de precar.* (5.) P. Verb. actio quæ ex bonâ fide oritur *l. 2. §. 2. de precar. add. Bachov. ad Treutl. Disput. 24. th. 5. lit. C. ubi non posse dari actionem ibi de P. V. regularem quoniam, in l. 2. §. 2. & l. 19. §. 1. non ageretur ad interesse id quod contra naturam A. P. V. juxta l. 5. §. 2. de P. V. esset, sed puto ideò dari actionem P. V. de precario, quia interdicto restitutorio nil nisi revocare datum possumus, interdicto autem nō sufficiente per actionem P. V. interesse petere possumus. Ob hæc verba in quanto versentur conflictu Dd. nostri instituti non est latè ostendere, modo hic observetur, quod actionis P. V. causa efficiens atque origo sit b. f. *l. 2. §. 2. de precar. vid. Dn. Præs. Exerc. 45. th. 157.* Annumeratur etiam *§. 28. de act.* actio P. V. bonæ fidei actionibus nec solùm ea, quæ de æstimato proponitur & quæ ex permutatione competit, sed & actio P. V. quæ de reliquis datur contractibus innominatis: argumento esse possit virgula s. comma postposita actioni P. V. in dicto *§. actionum* (quam virgulam in omnibus, quas videre potui, editionibus etiam antiquissimis, ita positam observavi, quo commate non utimur, nisi articulos sententiarum, aut enumerata, aut periodi partes, ad unum nomen aut verbum relatas, à se mutuo discernimus, quod ex Cicerone aliisque classicis dilucidè probatur: hoc præsupposito verba P. V. non possunt referri ad sequentia sed antecedentia; ita ut sensus *§. sit.* Actionum quædam b. f. quædam strict. juris: Actiones b. f. hæc sunt. Actio ex empto, actio ex vendito, actio*

ex locato &c. actio P. verbis, actio quæ de æstimato proponitur & ea quæ de permutatione competit. Ea autem de ratione hos duos contractus æstimat. & permutat. specialiter expressos esse videtur, quod de his magis dubitatum fuit an ex vendito, locato, conducto detur actio. *l. 1. de æstimat. tot. tit. de R. P. l. 5. §. 1. de P. V.* unde patet §. 28. *aliam explanationem vix admittere: add. F. Hotom. in conject. de P. V. Hub. Giphon & Heig. ad §. 28. de act.* Facit quod de contractibus innominatis, affirmat Bachov. *vol. 2. Diss. 3. thes. 1. lit. B.* eos neque bonæ fidei neque stricti juris esse, ideoque *l. 32. de usur. & fruct.* in his locum habere non posse. Sed propius mihi videtur act. P. V. accedere ad actiones b. f. quam stricti juris, quoniam P. V. actioni inest, ut simul agamus ad interesse *p. l. 5. §. 1. §. 5. de P. V. Hahn. ad Wes. de P. V. n. 2. verb. si do tibi, & hoc fieri contra jur. cōmunis regulas.* Actionibus autem b. f. inest, ut statim ob moram usuræ punitoriæ (quæ suâ intrinsecâ naturâ, nihil aliud sunt ac interesse præsumptum, vid. Bachov. ad Wesenb. *n. 9. in fine de usur. & fruct. Dn. Præs. Exerc. 27. thes. 43.*) vel propter moram in solvendo commissam *l. 7. §. 3. de usur. & fruct.* aut fidem contractus violatam s. non observatam præstentur. *l. 1. §. 1. d. t. l. 32. §. 2. l. 13. §. 20. l. 21. de act. empt. l. 2. C. de usur. & fruct. l. ult. §. 2. de Jur. dot.* Accedit communis Dd. opinio, quod ii sint contractus b. fidei, qui vel specialiter in §. 28. 29. & 30. enumerati, vel sub iis implicitè comprehensi ob similitudinem quandam naturam *arg. §. 3. l. de locat. & conduct.* Inde actionem ex contractu emphyteuticario, & actiones contrarias, bon. f. actiones asserunt &c. Sic sub actione P. V. non solum species ibi nominatas, sed & tacitè sub actione P. V. comprehensas i. e. omnes contractus innominatos b. f. esse ex eodem fundamento cum Magnif. Dn. Præs. *Ex. 46. thes. 71.* affirmarem. Facit quod contractuum innominatorum tam frequens sit usus, quam reliquorum contractuum b. f. *l. 44. de usurp. non obst. l. 1. in verb. nonnunquam de P. V.* movet quia contractibus b. f. adeò sunt vicini, ut ab illis vix internoscantur, sicut apparet *ex l. 5. de P. V.* quæ verba sunt Franc. Hotom. *in conject. de P. V.* quam rationem rejicere vult D. Arumæus *ad l. 2. de R. V. them. 22.* 1. quod contractet

974
communis observantia. 2. quod nulla sit lex quæ reliquos contractus innominatos in classem b. f. transferat. Sed quantum subtilitatis habeant. *d. arg. quilibet videt.* Inde & proximè ad contractuum nominatorum naturam accedunt e. g. do ut des accedit ad emptionem & venditionem *l. 5. §. 1. de P.* Do ut facias ad locationem. *l. 5. §. 2.* Facio ut facias ad mandatum. *Pac. Ana'. C. de R. P.* Excipitur facio ut des ex quo datur actio de dolo *l. 5. §. 3. l. 15. de P. V.* nisi ex dict. leg. 15. explicatio assumatur, & eâ ratione accedit ad negotiorum gestionem. *l. 22. verb. sed & de P. V.* Quod verò detur ex hoc actio de dolo statuit Cujac. *ad l. 7. de pact.* & Sithm. *nucl. Inst. ad §. 2. I. de J. N. G. & C.* hoc ideò fieri, quia ad reliquos contractus ex quibus datur actio civilis accommodari nequit, cum sit singularis à contractibus aliis. Dicta autem hæc sunt salvo Virorum contrariantium iudicio: neque verbis his, ut articulis fidei inhaerendum esse desidero, sed, exercitii causa proposita de P. V. actione defendere mens est, & tantum de J. Civ. Consuetudine enim & hodierno tempore omnes contractus & actiones videri b. f. asserit Sithm. *in nucl. inst. ad §. 28. de A.* quia in omnibus ferè iudiciis ad accessionem fructuum & quod interest restitutionem agere solitum, inde ex morâ hodie debentur usuræ ex mutuo *vid. Recess. Deput. Spirens. A. 1600. §.* **So viel nun, verb. So ordnen und wollen wir / daß solch** interesse (scil. in contractu mutui) à tempore moræ **erstattet** &c. & hæc sine creditoris interpellatione committitur modo ad certum tempus determinatus fuerit contractus. *l. 32. §. 2. de usur. & fruct. l. 13. §. 20. l. 21. de act. empt. l. 2. C. de usur. arg. l. 12. C. de contrab. stipul. l. 9. pr. de usur.* Except. est in existente conditione *l. 24. quand. dies legat. ced. Dn. Præs. Ex. 27. tb. 78.* *vid. Magnif. Dn. Richter dec. 74. Dn. Frantzk. lib. 2. resol. 10. n. 84. Dn. Hahn. ad Wes. tit. de usur. n. 2. Dn. Præs. Ex. 27. tb. 55.* Non autè obst. hodiè formulas bonæ fide actionum esse sublatas *p. tot. tit. C. de formal. & impet. sublat.* nam licet formulæ sublatae sint, ipsa tamen natura in iis nihilominus durat.

F I N I S.

Pos 46 2927 QM

ULB Halle 3
003 906 507

107

Q. VI, 18.

DISCURSUM

Magnifici ac Ampli

AUTO

P R

DN. GEOR

Struben / Heredita

tecessoris hujus Salanae

nici, Curiae Provincialis

tissimi, Facultatis

M

Contractu qu

COM

SALIM

HALI

publ

CHRISTIANUS

ad diem

Literis JOHAN

b
2924

